

HÍRADÓ

XXII. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1978. JANUÁR 21.

Szovjet–algériai tárgyalások

Baráti munkalátogatásra Moszkvába érkezett *Huari Bumedi* algériai államfő, aki előzőleg Damaszkuszban *Asz-szad* szíriai elnökkel tárgyalt és találkozott *Jasszer Arafattal*, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet végrehajtó bizottságának elnökével is. Bumedit és kíséretét a vnuukovói repülőtéren *Alekszej Koszigin* miniszterelnök, *Andrej Gromiko* külügyminiszter és *Vaszilij Kuznyecov*, a Legfelsőbb Tanács Elnöksége elnökének első helyettese fogadta.

Nem sokkal a megérkezés után a Kremben *Alekszej Koszigin*, *Mihail Szuszlov*, *Andrej Gromiko* és *Huari Bumedi* között megkezdődtek a tárgyalások. A bizalom és a kölcsönös megértés légkörében lezajlott baráti eszmecsere a kétoldalú kapcsolatok kérdésein kívül különös figyelmet szentelt a közel-keleti válsággal összefüggő problémákra.

Koszigin és Bumedi beszéde Moszkvában

A Bumedi algériai elnök tiszteletére Moszkvában adott előben *Koszigin* szovjet kormányfő beszédét mondott.

Koszigin hangsúlyozta, hogy a térségben végbement újabb fejlemények a békeszerető és haladó erők fokozódó aggodalmát váltják ki. Egyiptom, figyelmen kívül hagyva az észak-keleti érdekeket, az Izraelnek tett egyoldalú engedmények útjára lépett. Magától értődik — mondotta *Koszigin* —, hogy az arab népek, olyan országok, mint Algéria, Líbia, Szíria, Irak, a demokratikus Jemen, továbbá a Palesztinai Felszabadítási Szervezet, nem hagyták jóvá, hanem határozottan elítélték Szadat kapituláns irányvonalát.

Koszigin megismételve országának elvi álláspontját, hangsúlyozta: átfogó, igazságos és tartós rendezés csak valamennyi érdekelt fél — köztük a PFSZ — részvételével képzelhető el. — E célt — fűzte hozzá — szeparatív alkudozás révén nem lehet elérni. Ezért a Szovjetunió változatlanul a genfi konferencia összehívásának a híve, de csak olyan feltételek között, amelyek kizárják, hogy az értekezlet az arab népek létérdekeivel és az igazságos béke érdekeivel ellen-

Ami a szovjet–algériai viszonyt illeti, mindkét fél hangsúlyozta, hogy a népeiket összekötő hagyományos barátság szálainak további erősítésére törekszik a jövőben is. Kifejezték meggyőződésüket, hogy a sokoldalú szovjet–algériai együttműködés elmélyítése megfelel a két nép érdekeinek, jól szolgálja a nemzetközi béke és biztonság erősítésének ügyét.

Áttérve a közel-keleti témakörre, a tárgyaló partnerek rámutattak, hogy a térségben az imperializmus mesterkedései, az egyiptomi–izraeli különalkudozás következtében az elmúlt időszakban kiéleződött a helyzet. Szovjet és algériai részről egyaránt hangsúlyozták: sürgetően szükséges, hogy a válságot valamennyi érdekelt fél — köztük a PFSZ — bevonásával hatékonyan és átfogóan rendezzék. A kérdés megvitatásakor a felek megállapították, hogy álláspontjukat a teljes nézetazonosság jellemzi.

tétben spanyolfalul szolgáljon a szeparatív alkú számára.

Egyéb nemzetközi problémákat érintve *Koszigin* kitért az Afrika szarvában kialakult veszélyes helyzetre. — A Szovjetunió — hangsúlyozta — a konfliktus mielőbbi rendezését sürgeti. A szómáliai–etiópiai viszályt a szuverenitás, a területi integritás, a szuverenitás és az egymás belügyeibe történő be nem avatkozás elveinek tiszteletben tartásával.

Válaszbeszédében az algériai államfő hangsúlyozta, hogy az egyiptomi elnök veszélyes lépéseit következtében az arab világ fejlődésének különösen bonyolult szakaszába lépett. — A szadati politika — mondta — arra irányul, hogy térségünkben a közeli és a távoli jövőben egyaránt idegen érdekek érvényesüljenek. Az algériaiak szemében — hangsúlyozta a továbbiakban Bumedi — a Szovjetunió mindig az arab népek barátja lesz. A Szovjetunió jelenléte a Közel-Keleten nem öntöz célokat szolgál, hanem az arabok érdekeit.

mokratikus és Népi Köztársaság kitar az 1977 decembereben Tripoliban megrendezett tanácskozás záróközleményében foglaltak mellett. Aláhúzták annak fontosságát, hogy az arab népek megerősítését kapcsolataikat a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal. A szocialista közösség országalapjait támogatást nyújtanak a közel-keleti országoknak a cionizmus és az imperializmus ellen vívott igazságos küzdelmükhöz.

Mindkét fél kijelentette, hogy a jelenlegi körülmények között fontosnak tartja a szabadságszerető arab népeknek a cionizmus és az imperializmus ellen vívott harca megerősítését, mert a Közel-Kelet jelenleg történelmének bonyolult szakaszát éli át. Az egyiptomi kormány legutóbbi lépéseit olyan helyzetet teremtetek, amely súlyosan fenyegeti az arab népek létérdekeit, tényleges és súlyos akadály a közel-keleti kérdés igazságos és tartós rendezésének útjában. E lépéseket mindkét fél határozottan elítéli, mert azok olyan megosztást okoztak, amely az arab országok egységének aláaknázását célozza a megszállt területek felszabadítására, a palesztinai arab nép nemzeti jogainak helyreállítására irányuló küzdelemben.

A felek aláhúzták, hogy a térségben csak úgy lehet megvalósítani a valódi és tartós békét, ha az izraeli csapatokat feltétel nélkül, haladéktalanul és teljesen kivonják valamennyi megszállt arab területről és érvényre juttatják a palesztinai arab nép elidegeníthetetlen jogait, beleértve azt a jogát is, hogy létrehozza saját államát.

Szóba kerültek az afrikai kontinens kérdései is. A feleket aggodalommal tölti el a feszültség növekedése a nyugat-szaharai térségben. Állást foglaltak emellett, hogy a nyugat-szaharai problémát a lehető legrövidebb időn belül, békés úton kell megoldani, az ENSZ határozatainak megfelelően, érvényre juttatva a terület népeinek önrendelkezési jogát — hangoztatja a közlemény.

A Szovjetunió és Algéria kifejezte, hogy változatlanul szilárdan támogatja Zimbabwé, Namíbia és a Dél-afrikai Köztársaság népeinek a szabadságért és a nemzeti függetlenségért vívott harcat.

A feleket komoly aggodalommal tölti el az Északkelet-Afrikában kialakult helyzet. Szómália és Etiópia folytatódó fegyveres konfliktusával kapcsolatban békés úton kell rendezni, a területi integritás, a szuverenitás és az egymás belügyeibe történő be nem avatkozás elveinek tiszteletben tartásával.

A Szovjetunió és Algéria, mint a közlemény megállapítja, rendszeresen folytatni kívánja a baráti találkozokat, a konzultációkat.

Nincs döntés a nyugatnémet jobboldal kancellárjelöltjéről

A bajor CSU idej kreuthi találkozásán háromnapos zárt ülés után elhalasztották a döntést a leglényegesebb kérdésben: ki legyen a nyugatnémet jobboldali ellenzék kancellárjelöltje a legközelebbi parlamenti választáson? A kreuthi állásfoglalás „dodoni” és így hangzik: „A legközelebbi hónapokban *Helmut Kohl* lenne a kancellárjelölt”. Ez a gyakorlatban nem jelenti azt, mintha *Franz-Josef Strauss* most már alkalmasnak találna „testvérpártját”, a CDU elnökét, *Helmut Kohl* a jelöltségre, hanem csupán annyit, hogy mivel pártja a „következő hónapokban” amúgy is az ellenzék pártjához tartozna, ezért maradni, ezért korainak tartja az állásfoglalást és jövő tavaszra tolja el a döntést.

A kreuthi tanácskozás napirendjét váratlanul egy botrányragú ügy uralta el. Az egyik napilap közölte, hogy értesülése szerint 1976 szeptemberében, néhány héttel a választás előtt lehallgatták *Strauss* telefonját. A lap részleteket közölt a lehallgatásról készült feljegyzésből. A CSU tanácskozásán nyomatékosan követelték a lehallgatás körül-

A LEMP országos értekezletének határozatai

A LEMP Központi Bizottságának 10. plénuma megerősítette az országos pártértekezlet határozatait. Az egyik dokumentum a LEMP VII. kongresszusán hozott határozat megvalósításának menetéről és a párt időszerű feladataival foglalkozik, s az *Edward Gierrek* első titkár által előterjesztett referátumot kötelező irányelvként ismeri el az egész párt, valamint az állami szervek számára, továbbá választási platformként a közlegő alapszintű tanácsváltásokra. Teljes támogatásáról biztosítja a központi bizottság és a politikai bizottság irányvonalát, s kiemeli, hogy a VII. kongresszus óta eltelt időszakban tovább mélyült, erősödött a párt eszmei egysége, vezető szerepe az ország életében.

A határozat egyebek közt rámutat, hogy következetesen meg kell valósítani a gazdasági struktúra átalakítását, növelni kell a gazdálkodás hatékonyságát, javítani a munka minőségét, fokozni a termelékenységét. Egy további dokumentum ismerteti a tavaly novemberben létrehozott öt párt- és kormány munkacsoport vizsgálatainak eredményeit. Az érdeklődéssel foglalkozó csoport megállapította, hogy egyre nő a szakadék az alapvető élelmiszerek termelői és fogyasztói ára között, s ez óriási terhet ró a költségvetésre. Ugyancsak nő a különbség az élelmiszerek és a tartós fogyasztási cikkek árszintje között, ami megnehezíti a kedvezőbb fogyasztási struktúra kialakulását.

ményeinek tisztázását és az elkövetők felelősségére vonását. *Klaus Bölling*, a bonni kormány szóvivője nyilatkozatában kijelentette: nem hiszi, hogy a lehallgatásnak politikai célzata lett volna, és hogy a kormánynak köze lenne az üggyhöz. *Strauss* ezzel szemben közölte, hogy nem bízik a hivatalos vizsgálat eredményében.

Mialatt a CSU Kreuthban tanácskozott, a másik jobboldali párt, a CDU Kiebel ügynevezett biztonsági konferenciát tartott. Ennek részvevői, különösen *Manfred Wörner*, a CDU hadügyi szóvivője, éles kirohanásokat intéztek a Varsói Szerződés tagállamai ellen. Más felszólalókkal együtt követelte a NATO fegyverkezésének meggyorsítását és minőségi javítását, továbbá elmarasztalta a nyugatnémet kormányt, amely a CDU nézetei szerint nem tesz eleget a Bundeswehr erejének növeléséért. *Wörner* felszólalásából kitetszik, hogy a nyugatnémet jobboldal változatlanul nem érdekelt sem a szovjet–amerikai SALT-megbeszélések, nem a bécsi haderősökkentési tárgyalások sikerében.

Csehszlovákia és a Vatikán megállapodása

Prágában közleményt adtak ki a Csehszlovákia és a Vatikán között egyházkormányzati kérdésekben létrejött meg egyezséről.

A közlemény elmondja, hogy a csehszlovák kormány és a Vatikán korábbi tárgyalásainak alapján megállapodott a római katolikus egyházak határainak módosításáról, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság államhatárai való összhangba hozatalukról. A január 10-én közzétett pápai bulla kiadásával megszűntek néhány egyházmegyének

külföldi egyházmegyétől való függőségét. Így az országban belüli egyházkormányzás a csehszlovákiai katolikus egyház képviselőinek kizárólagos fennhatósága alá kerül. A csehszlovákiai egyházkormányzat módosításával összefüggésben egyidejűleg kialakítják a szlovákiai egyházatmányt Nagyszombat székhellyel.

Megegyezés történt továbbá *Frantisek Tomásek* bíborosnak prágai érsekké való kinevezéséről — jelenti be végül a csehszlovák hivatalos közlemény.

A szovjet űrkutatás nagy sikere

Összekapcsolva kering a Föld körül a két Szojuz és a Szaljut

A Szovjetunióban *Vlagyimir Dzsanibekov* és *Oleg Makarov* űrhajósokkal a fedélzeten felbocsátották a Szojuz 27. űrhajót, amelyet összekapcsoltak a Szaljut 6. űrállomással. Ezzel a Szaljut 6. fedélzetén több mint egy hónapja tartózkodó *Romanyenkóval* és *Grecskóval* együtt négy szovjet űrhajós kering a világűrben.

Sikeresen oidották meg programjuk egyik legbonyolultabb és legnehezebb feladatát a felbocsátott Szojuz–27 utasai: *Vlagyimir Dzsanibekov* parancsnok és *Oleg Makarov* fedélzeti mérnök összekapcsolták űrhajóját a Szaljut–6 űrállomással. Az űrhajózás történetében először két űrhajóból és egy űrállomásból álló komplexum kering Földünk körül, rajta négy szovjet kozmonautával. Ezzel az eseménnyel a szovjet űrkutatásban gyakorlatilag beköszöntött a váltott legénységgel működő űrállomások korszaka, új lehetőséget tárva fel az emberiség előtt a világmindenség megismerésére. A repülésirányító központból érkező jelentések szerint az új tudományos űrkomplexum berendezései kifogástalanul működnek, az űrhajósok közérzete kitűnő.

A közlétek, a dokkolás, továbbá az átszállás műveleteinek a Szaljut–6 fedélzetén elhelyezett televíziós kamera jóvoltából sok millió szemtanúja lehetett. Az összekapcsolást *Jeliszjev* űrhajós, a mostani kísérlet egyik vezetője nagy-

szerűnek minősítette, dicsérve *Dzsanibekov* és *Makarov* kiváló együttműködését.

Az úgynevezett átszállóegységnek levő dokkoló rendszerhez való csatlakozás után a Szojuz–27 legénysége előbb ellenőrizte a hermetizációs berendezéseket, majd megkezdte az átszállást az űrállomásra, ahol *Jurij Romanyenko* és *Georgij Grecsko*, az egy hónapja tartó „űrmagány” után kitörő örömmel fogadta a jövevényeket. — Éreztek magukat otthon! — hangzott a baráti ölelések után *Grecsko* szíves invitálása, s a várva várt találkozás öröme a négy űrhajós tubusos üdítő itallal koccintott egymással. Az űrállomás fedélzetén akkor hágtó tetőpontjára a hangulat, amikor *Dzsanibekov* és *Makarov* elővarázsolták azokat a csomagokat és leveleket, amelyekkel *Romanyenkót* és *Grecskót* lepék meg családtagjaik, barátai. A „kozmitikus posta” kézhezvételkor *Romanyenko* tréfásan megkérdezte: — És elismervényt nem kell aláírni a küldemény átvételéről?

A találkozás örömteli percei után az űrkomplexum négy utasa megkezdte a tudományos program végrehajtását. A tervek szerint a két űrhajó legénysége öt napon át dolgozik majd együtt. A közös tudományos és műszaki kísérletek elvégzése után *Dzsanibekov* és *Makarov* társaik űrhajójával a Szojuz–26-tal — visszatér a Földre, *Romanyenko* és *Grecsko* pedig folytatja munkáját a Szaljut–6 fedélzetén.

Munka négyesben a Szaljut–6-on

Jó hangulatban, nagy kedvvel látott munkához a 32 tonna súlyú, 30 méter hosszú, több fokozatú űrkomplexumon tartózkodó négy szovjet űrhajós.

A Szojuz–26 és a Szojuz–27 legénysége zsúfolt munkaprogramot teljesített. Közös orvosi-biológiai, valamint műszaki kísérleteket végeztek, ellenőrizték a Szaljut–6 és a két űrhajó egyes fedélzeti rendszereinek működését. A szakemberek különösen a Fitosz elnevezésű biológiai kísérlet alkalmazását kísérték nagy figyelemmel; ennek keretében az űrhajósok a mikroorganizmusok sejtosztódását vizsgálták a súlytalanság körülményei között. E kísérletre a világűr békés felhasználásáról kötött szovjet–francia egyezmény keretében került sor; az alkalmazott műszereket a két ország tudósai alkották.

A Szojuz–27 dokkolásáról, az „űrfloptilla” munkájáról a lapok, a televízió és a rádió részletes tudósításokban számoltak rá, hogy a most folyó kísérlet minőségileg új szakasz kezdetét jelzi a szovjet űrku-

tatásban; létrejöttek alapvető feltételei annak, hogy Földünk felett a jövőben váltott személyzettel működő, ember irányította űrlaboratóriumok keringjenek.

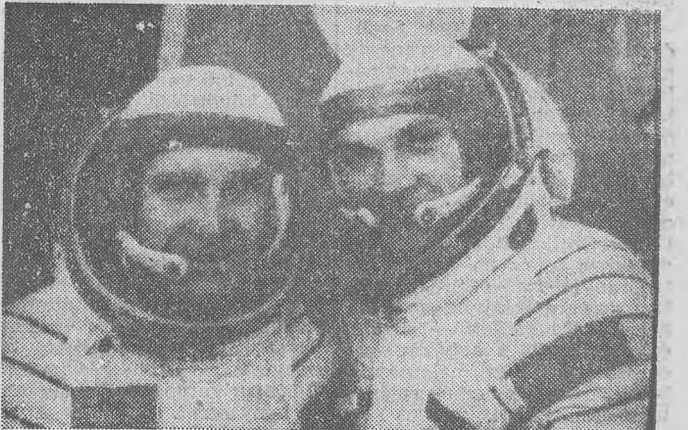
Feoktyiszov professzor, a szovjet űrállomások és űrhajók egyik konstruktora — maga is űrhajós — nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a két összekapcsoló szerkezettel ellátott űrállomás megalkotásához komoly technikai problémákat kellett leküzdeni. Az űrállomás létrehozása egyúttal pontot tesz bizonyos szakmai viták végére is, hiszen — mint *Feoktyiszov* elmondta — néhány tudós korábban megalapozottan két tetsző érvekkel bizonygatták; lehetetlen végrehajtani hasonló kísérletet. Attól tartottak, hogy a második űrhajó dokkolásakor kezező lökőerő leválasztja az első űrhajót a laboratórium testéről. Számítások bizonyították, hogy ez nem fog bekövetkezni. *German Tyitov*, a világ második űrhajója nyilatkozatában hangoztatta, hogy a szovjet kozmikus utazások elsősorban a még tökéletesebb űrállomások létrehozására irányulnak.

Orvosi vizsgálatok

A Szaljut–6 űrállomáson *Dzsanibekov* és *Makarov*, a két „ideiglenes” lakó, orvosi vizsgálatnak vetette alá magát, vérkeringése rendszerét vizsgálta meg, hogy adatokat szerezzenek a szív működéséről, a vér eloszlásáról a szervezetben. Ennek a vizsgálatnak, amelyen egyébként a két „öslakó”, *Romanyenko* és *Grecsko* is átesett, mindenekelőtt az a célja, hogy elősegítse olyan gyógyszerek kidolgozását, amelyek a jövőbeni űrhajósok számára megkönnyítik a súlytalanság első időszakában a szervezet alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez.

Az űrhajósok nagyszabású költözködését is lebonyolították, mivel *Dzsanibekov* és *Makarov* nem saját űrhajóján, a Szojuz–27-en tér vissza a Földre, hanem azon, amelyen eredetileg *Romanyenko* és *Grecsko* indult útjára, átszerelték az egyik űrhajó üléseit a másikba. Ezek az ülések ugyanis „méretre” készültek az űrhajósok számára. Atvittek a leszálló űrhajóba egyéni felszerelésüket, védőruhákat.

★
Dzsanibekov és *Makarov* szerencsésen földet értek.

Dzsanibekov és Makarov ismét a Földön

A HÍREK HÁTTÉRÉBŐL

7 nap

A francia kommunisták országos pártterkeztele elfogadta az FKP választási felhívását. — A Lengyel Egyesült Munkáspárt 11. országos konferenciáján megvitatják a napirenden levő gazdasági teendőket. — A Szozjuz-27 űrhajó felbocsátásával, majd az űrhajó és a Szaljut-6 űrállomás összekapcsolásával létrejöttek a kozmikus kutatószemélyzet váltásfeltételei. — Moszkvában véget értek a szovjet-japán külügyi miniszteri tárgyalások. — A közel-keleti helyzetről folytatott eszmecsere a szovjet fővárosban a Bumedien elnök vezette algériai, illetve szovjet államfők. — Az Egyesült Államok külügyminisztériuma nyíltan fellépett nyugat-európai kommunista pártok részvételé ellen a kormányokban.

A FRANCIA ÉS AZ OLASZ HELYZET

Franciaország a rohamosan közeledő parlamenti választások, Olaszország viszont az elhúzódozó belpolitikai válság tüneteinek következtében tarthat igényt a megkülönböztetett figyelemre.

A Francia Kommunista Párt pártterkeztele fő feladatul a pártjelöltjeire a választások első fordulójában megszerzendő szavazatok jelentős növelését tűzte ki. Az utóbbi hónapok fejleményeiből az FKP joggal sürte le azt a következtetést, hogy a szocialista pártnak a korábban közös programtól való eltávolodása nyomán a baloldali egységfront cselekvőképességét csakis akkor lehet helyreállítani, ha a kommunisták megszerzik a szavazatoknak legalább a 25 százalékát, s ezzel a szükséges politikai súlyt a szükségesnek tartott reformok szorgalmazásához.

Cselekvési szabadságát az FKP azzal is növelte, hogy majd csak a választások első fordulójában dönt a második fordulójában tanúsítandó magatartásról. Mitterrand és pártja ilyen körülmények között kénytelen lesz felülvizsgálni az eddig tanúsított politikai magatartását, ha végül is nem akarja magára vállalni a felelősséget a politikai változásért vívott sokévi küzdelem esetleges kudarcáért.

Olaszországban az újfasiszta és anarchista elemek utcai gerjedései rontották tovább a politikai hangulatot, ami pedig a legkevésbé sem növeli a kibontakozás esélyeit. Három baloldali párt, a kommunista, a szocialista és a kereszténydemokrataktól egy nemzeti szükségkormány

megalakítását, amelyben közösen vállalják a felelősséget az elkerülhetetlen politikai és gazdasági intézkedésekért. A kereszténydemokrata válságtanács azonban e héten is elutasító álláspontot foglalt el.

Emögött lehetetlen nem észrevenni az Egyesült Államok kormányának újból növekvő és a nyilvánosság előtt ismét demonstrált nyomását. Carter Párizsban személyesen közölte Mitterrand szocialista pártvezérével, hogy nyugtalanítaná egy kommunista részvétellel alakított koalíciós kormány. Rómából a nagykövetet rendelték tanácskozásra mind a külügyminiszterrel, mind Brzezinski nemzetbiztonsági tanácsadóval, hogy ezek után ki nyilvánítsák elhatározásukat: Olaszországra nyomást kell gyakorolni az OKP-nak a kormányhatalomból való távollátása végett.

A SZOVJET-JAPÁN VISZONY

Moszkvában tárgyalt Szonda Szuojo japán külügyminiszter. Házigazdája; Gromiko külügyminiszter volt, de fogadta őt Koszigin miniszterelnök is, akinek átadta Fukuda kormányfő Brezsnyevhez intézett levelét.

Érdeklődés és várakozás előzte meg ezt a látogatást, mint minden magas szintű szovjet-japán eszmecsere az utóbbi években. A megkülönböztetett figyelem oka a két állam kapcsolatainak állapotában található. A szovjet külpolitika nagy eredményei közt könyvelhető el, hogy a nemzetközi helyzet egészének javításáért vívott állhatatos küzdelem látható eredményei közé tartozik a Szovjetunió és a fejlett tőkés hatalmak kapcsolatainak állandó bővülése és mélyülése. Bármilyen megtorpanások voltak is a közelmúltban a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élésének fejlődésében, az alapvető irányzat évek óta pozitív. A szovjet-japán kapcsolatokra, mind eközben az is jellemző, hogy noha tény a gazdasági érintkezés növekedése és épülnek kapcsolatok más szférákban is, a politikai alapok békeszerződés, vagy más, hasonló értékű megállapodás hiányában nem elég szolidak.

Kapcsolatait a Szovjetunió közvetlen és távolabbi szövetségeseivel egyaránt a második világháború után kialakult határokat tudomásulvétele és a tiszteletben tartása alapján rendezte. Japánnal is így járt. A távol-keleti szövetségi kormány viszont éppen ellenkezőleg: bármiféle rendezés feltételül akarja szabni a területi igényének kielégítését, amelyet déli-keleti szigetekre formál. A szovjet fél újból és újból a realitások elismerésére hívja fel a japán partner figyelmét ebben az összefüggésben is, meg ama tervek láttán is, hogy Tokió viszont Pekingé — az utóbbi szorgalmazására — szovjetellenes élle lépne szerződéses viszonyba.

A külügyminiszteri látogatás eredményeit ezúttal nem összegezi közös közlemény. A szovjet kommentárok mértéktartó hangnemből mutatnak rá: számottevő eredmények is vannak gazdasági téren, az összképbe ez is beletartozik, hiba volna az értékelésnél csak a kommunista hiányból kiindulni, Tokióból érkezett jelentések szerint viszont a japán külügyminiszter hazatérése után mondott szavait a sajátban széles körű kampányra használták fel a szovjet álláspont ellen.

FEJLEMÉNYEK, VÁLTOZÁSOK INDIÁBAN

A tavaly tavasszal bekövetkezett politikai fordulat óta tagadhatatlanul képlekennyé vált indiai politikai helyzet az óév utolsó és az új év első napjaiban olyan további részleteiben vált láthatóvá, hogy az események mindenképpen összegezték érdemüket. Akkor is, ha minősítésekkel és végleges ítéletekkel fölöttébb óvatosan bannak az elemzők világszerte; senki sem vállalkozik — legalábbis egyelőre — olyan következtetések levonására, amelyek a folyamatokat összességükben értékelnék.

Belpolitikailag Indira Gandhi nem csekély erőfeszítést tett, hogy ismét magához ragadja, a kezdeményezést. Miután elhatározta és végrehajtotta a Kongresszus Párt újabb szakadását, közvetlen híveivel hozzakezdett új pártja felépítéséhez. Olyan tempóban csinálta végig mindezt, hogy egyes indiai megfigyelőkben felvetődött a gyanú: nem az ellene és a rendkívüli állapot időszakának bizonyos jelenségeiért felelős munkatársak ellen indított vizsgálat háttérbe szorította, vagy éppenséggel lehetetlenné tette volt-e a fő indíték, s csak sokkal kevésbé a tényleges pártélete.

Bárhogy is legyen, Gandhi asszony már nem kockáztatta meg a távolmaradást a vizsgálatokat folytató, úgynevezett Shah-bizottság tárgyalásáról. Késő őszi magatartása helyett, amikor a megjelenés helyett csupán egy pamfletet küldött a bizottságnak, ezúttal megjelent. Viszont egy szót sem szől Jógasait beszélte, akik első sorban arra hívták, hogy hivatali idejének dolgaira is érvényes a hivatali titoktartás kötelezettsége. Nem valószínű, hogy az indiai köztvélemény nagyobbik része elfogad-

hatónak minősíti majd ezt az érvt.

Indiában járt Callaghan brit miniszterelnök. Feltűnése a térségben (Bangladesh és Pakisztánt is felkereste) megenygi azt a következtetést, hogy Nagy-Britannia ismét mélyíteni akarja kapcsolatait hajdani gyarmataival. Ez fordulatot jelent, mert London a Suez-től keletre fenntartott támaszpontjainak fokozatos leépítése, majd feladása után, vagy ezzel párhuzamosan, gazdasági törekvéseit is takaréklángon tartotta. Majd elvált, mi jön ki az új kísérletből. Tény, hogy Indiának az amerikai orientációjú multinacionális vállalatokkal részben már bekezdett, részben éppen folyamatban levő szakítása teret kínál más tőkés csoportoknak. Mint sok más, bel- és külpolitikai, gazdasági és világgazdasági probléma kezelésében, e kérdésben is érezhető halasztó hatályát a kormányzó Janata-párt alkotóelemeinek egymással is kibékíthetetlen ellentmondásossága.

Pretoria urániumdúsító üzem építését tervezi

A dél-afrikai fajöldöző rezsim a közeljövőben megkezdheti saját urániumdúsító üzemének építését — jelentette az AP Johannesburgból.

A johannesburgi Rand Daily Mail című lap úgy tudja, hogy a pretoriai rendszer már 1978-ban megkezdheti saját urániumdúsító üzemének építését. A ap idézi a dél-afrikai atomenergiaügyi miniszter, valamint a helyi urániumdúsító konzern elnökét, aki kijelentette, hogy ez az üzem nagyságáról és építési költségeiről még nem

Az MSZMP és az NKP képviselőinek megbeszélése

A Német Kommunista Párt vezetőségének meghívására a Német Szövetségi Köztársaságban tartózkodott a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának delegációja, **Óvári Miklósnak**, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a Központi Bizottság titkárnak, a Központi Bizottság delegáció tagja volt **Berecz János**, a KB külügyi osztályának vezetője, **Szikszay Béla**, a KB gazdaságpolitikai osztályának helyettes vezetője és **Jahoda Lajos**, a külügyi osztály munkatársa.

A küldöttség megbeszélést folytatott **Herbert Miesszel**, a Német Kommunista Párt elnökével és **Hermann Gautierrel**, a párt elnökhelyettesével. A szívélyes légkörű megbeszélésen az NKP részéről részt vett **Ludwig Müller**, az elnökség tagja és **Fritz Rische**, a vezetőség munkatársa.

Az MSZMP küldöttsége látogatást tett Wuppertalban az Engels-centrumban és az Engels- emlékházban, Essenben, az NKP ruhr-vestfáliai kerületi szervezeténél, továbbá az NKP Saar-vidéki kerületi szervezeténél, ahol megismerkedett a pártvezetők sokoldalú tevékenységével. A látogatás befejezéséig a küldöttség részt vett az NKP Lenin-Liebknecht-Luxemburg találkóján Nürnbergben.

A két párt képviselői kölcsönösen tájékoztatták egymást országuk fejlődéséről és pártjuk tevékenységéről. Véleményeserrel folytatott a kommunista és munkáspártok berlini értekezletén elfogadott dokumentumban közösen rögzített, a békével, a biztonsággal, az együttműködéssel és a társadalmi haladással kapcsolatos célok megvalósításáról, és úgy ítélték meg, hogy ahhoz további kezdeményezésekre van szükség.

Az MSZMP és az NKP elsőrendű feladatnak tartja a békeért és biztonságért folytatott harcot, és a helsinki konferencia elveivel összhangban folytatja tevékenységét az enyhülés folytatásáért és elmélyítéséért, a belgrádi értekezlet si-

keres befejezéséért. A küldöttségek egyúttal aggodalmuknak adtak kifejezést az enyhülés ellenzőinek fokozódó aktivitása miatt, akik korlátlan fegyverkezési versennyel — ideértve a neutronbomba gyártását is —, valamint az antikommunizmus szításával és a szocialista országok elleni sztitással próbálják aláaknázni e folyamatot.

A két párt álláspontja szerint a Szovjetunió kormányának nemrég nyilvánosságra hozott leszerelési javaslatát konstruktív hozzájárulást jelentenek a népek közötti béke és együttműködés biztosításához.

Az MSZMP és az NKP képviselői méltatták a Magyar Népköztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság közötti jó kapcsolatok fejlesztése terén tett lépéseket, amelyekhez Kádár Jánosnak, az MSZMP KB első titkárnak 1977-ben az NSZK-ban tett látogatása új impulzusokat adott.

Az MSZMP delegációja nagyra értékelte az NKP-nak, a békeért, a társadalmi haladásért, valamint a demokratikus és szabadságjogokért folytatott harcát. Kifejezte szolidaritását az NKP-val és tiltakozását a kommunistákat sújtó diszkrimináció minden formája ellen.

Az NKP üdvözölte az MSZMP vezetésével a szocializmus építésében Magyarországon elért eredményeket. A párt igyekszik hozzájárulni a magyar nép és az NSZK népe közötti barátság elmélyítéséhez, a két ország dolgozóinak osztályalapon nyugvó kapcsolataihoz.

A küldöttségek megerősítették pártjaik azon akaratát, hogy a proletár nemzetköziség szellemében hozzájáruljanak a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom cselekvési egységének kialakításához. Kifejezték szolidaritásukat a szabadságuk visszaszerzéséért küzdő chilei nép, a törvényes jogaiért harcoló palesztinai arab nép, az Afrika déli részén nemzeti és társadalmi felszabadulásukért harcoló népek, valamint a világ összes anti-imperialista ereje iránt.

Puja Frigyes Nigériába utazott

Puja Frigyes, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere, Etiópiából afrikai körútiának következő állomására, a Nigériai Szövetségi Köztársaságba utazott. Addisz Abeba-i látogatásáról közös közleményt adtak ki. Eszerint Puja Frigyes megbeszélést folytatott **Feleke Gedle Giorgisz** etiópiai külügyminiszterrel és a kormány több tagjával. Szívélyes, elvtársi légkörű eszmecsere tájékoztatta egymást a két ország belső helyzetéről, és megvitatották a kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeit. Áttekintették a feleket

érintő nemzetközi kérdéseket, s teljes volt a nézetazonosság azok megvitélésében. A tárgyalásokon jelen volt **Várkonyi József**, hazánk etiópiai nagykövete is.

Az etiópiai külügyminiszter vacsorát adott Puja Frigyes tiszteletére. A vacsorán részt vett a kormány több tagja, s a két külügyminiszter pohárköszöntőt mondott. Puja Frigyes fogadta Mengisztu Haile Mariam, az ideiglenes katonai kormányzó tanács elnöke. Puja Frigyes magyarországi látogatására hívta meg az etiópiai külügyminisztert.

Sajtónyilatkozat Addisz Abebában

Puja Frigyes, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere Addisz Abeba nemzetközi repülőterén, elutazása előtt, nyilatkozott az újságíróknak.

Feleke Gedle Giorgisz etiópi külügyminiszterrel folytatott megbeszélései — mondta — rendkívül eredményesek voltak, s azt bizonyították, hogy a felek azonos nézeteket vallanak az áttekintett kérdésekben. A fő figyelmet az etiópiai helyzetnek, valamint az új

etiópiai társadalom felépítéséért folytatott harcnak szentelték. Magyarország teljes mértékben támogatja — hangsúlyozta — az ideiglenes katonai kormányzó tanács társadalom- és gazdaságátalakító politikáját, valamint az etióp nép hősiességét a belső és a külső reakció ellen. A magyar külügyminiszter elítélte Szomália agresszióját.

A szoros együttműködés és megértés, valamint a barátság és a szívélyesség légkörében megtartott tárgyalásokon — mondta — megvitattunk több afrikai problémát, főleg az afrikai nemzeti felszabadító mozgalom számos kérdését. Etiópia és a Magyar Népköztársaság egyöntetűen támogatja az enyhülés politikáját, aláhúzza, hogy ez a politika az egész világ népeinek alapvető érdekeit szolgálja.

A felek leszögezték, hogy tovább fejlesztik és erősítik a kétoldalú kapcsolatokat és az együttműködést. Puja Frigyes hangsúlyozta, hogy az etiópiai forradalom pozícióinak erősödése a békét és a haladást szolgálja Afrikában és az egész világon.

Állásfoglalások a vietnami-kambodzsai konfliktus tárgyalásos rendezése mellett

A Vietnami Szocialista Köztársaság ismételt állást foglalt a Kambodzsa által kiprovokált konfliktus békés, tárgyalásos rendezése mellett. Hasonló álláspontot foglalt el a vele szomszédos népi Laosz kormánya is. Az Afroázsiai Szolidaritási Szervezet ugyancsak tárgyalásos rendezésre hívott fel, s több kormány szintén támogatásáról biztosította az ezzel kapcsolatos vietnami álláspontot.

A VSZK külügyminisztériumának képviselője kijelentette: — Vietnam mindenkor tiszteletben tartja Kambodzsa szuverenitását és területi integritását. Továbbra is sikraszállunk a határkérdés békés tárgyalásos útján történő megoldásáért. Ha azonban Kambodzsa nem hagy fel a vietnami területek elleni provokációkkal, a határsértő akciókkal, akkor vállalnia kell a felelősséget a következményekért — mondotta a külügyminisztérium képviselője. Hozzátette, hogy ezt az elvi álláspontot fejtette ki sajtóértekezletén Bangkokban Nguyen Duy Trinh külügyminiszter is.

Phoune Sipraseth, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság miniszterelnök-helyettese és külügyminisztere magához kérte Kambodzsa Vientiane-i akkreditált nagykövétét, és sajnálkozását fejezte ki neki a vietnami-kambodzsai határon végbemenő fejlemények miatt.

A laoszi diplomácia vezetője kijelentette, hogy ezek az események súlyos károkat okoznak a két szomszédos testvérnép régóta kialakult baráti kapcsolatainak. — A laoszi kormány és az egész laoszi nép szerelné — mondotta Sipraseth —, ha a kambodzsai és a vietnami kormány a szuverenitás és a területi épség kölcsönös tiszteletben tartása alapján haladéktalanul megkezdene a határkérdések békés rendezésére irányuló tárgyalásokat. Kambodzsa és Vietnam a testvéri barátság szellemében megoldhatja a határproblémát és — nemcsak a laoszi nép, hanem Délkelet-Ázsia és az egész világ valamennyi békeszerető népe óhajának megfelelően — megteremtheti a tartós baráti kapcsolatokat — hangoztatta a laoszi vezető.

Az Afroázsiai Népek Szolidaritási Szervezete ugyancsak nyilatkozatban fejezi ki sajnálatát a Vietnam és Kambodzsa között kirobbant konfliktus miatt. A nyilatkozat emlékeztet rá, hogy a két ország egyúttal harcolt az imperializmus ellen, és ebben a harcban közös győzelmet arattak. Az Afroázsiai Népek Szolidaritási Szervezete reményét fejezi ki, hogy a békés rendezésre — mindkét állam szuverenitásának tiszteletben tartása mellett — rövidesen sor kerül, s e békés rendezéshez a világ valamennyi békeszerető, haladó erejének támogatását kéri.

Három arab ország: a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság, Algéria és Szíria biztosította — nagykövetei útján — szolidaritásáról a vietnami népet és foglalt állást a határszély mielőbbi békés rendezése mellett. Hasonló véleménynek adott hangot a Mozambiki Népi Köztársaság külügyminisztériumának szóvivője is. Hangoztatta, hogy a Vietnam és Kambodzsa közt fennálló határkonfliktust mielőbb, a testvéri barátság szellemében kell rendezni.

Az indokínai térség eseményeihez tartozik, hogy Nguyen Duy Trinh vietnami miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter, aki hivatalos látogatáson tartózkodik Bangkokban, megbeszélést folytatott Kriangszak Csamanand thaiföldi miniszterelnökkel. Bangkoki jelentések szerint Kriangszak Csamanand kifejtette, hogy Thaiföld tartós kapcsolatokra törekszik Vietnammal, fel akarja számolni mindazt, ami gyanakvást szülhet a két ország között. Vietnam és Thaiföld képviselői légúgyi egyezményt írtak alá, amelynek eredményeképpen közvetlen légi kapcsolat létesül Bangkok és Hanoi, illetve Ho Si Minh-város között.

A Vietnami Szocialista Köztársaság párizsi nagykövete a francia fővárosban sajtóértekezletet tartott. Kijelentette: kormányát mélyszéles sajnálkozással tölti el a demokratikus Kambodzshoz fűződő viszony romlása, s ismételten felajánlja a konfliktus békés rendezését célzó közvetlen tárgyalásokat. Hangsúlyozta, hogy Vietnam és Kambodzsa hagyományos jószomszédi kapcsolatainak helyreállítása a két nép közvetlen érdekei mellett a délkelet-ázsiai térség békéjének és biztonságának ügyét is szolgálja.

A nagykövet részletesen beszámolt Kambodzsa fegyveres akcióiról, amelyekkel messzertette Vietnam államhatárát, területi egységét, s áldozatokat követelt a vietnami polgári lakosság köréből, súlyos anyagi károkat okozva az országnak. Ezekkel az ellenséges lépésekkel Kambodzsa jogos önvédelemre kényszerítette Hanoi. Vietnam szembeszegül az agresszióval, ugyanakkor semmiféle területi vagy egvéb természetű követelése nincs Kambodzshával szemben; egyedül igénye az, hogy Kambodzsa járuljon hozzá a békés rendezést célzó közvetlen tárgyalások megkezdéséhez — hangoztatta a vietnami nagykövet.

Kérdésekre válaszolva a diplomata megerősítette: hazája területén még ma is állomásoznak kambodzsai katonai egységek, s nem zárható ki, hogy visszavonásuk érdekében Vietnam katonai intézkedésekre kényszerül.

A nevelés elvei és tartalma

Talán kissé meglepi olvasóinkat, hogy a Heti Híradóban ilyen témájú írást olvashatnak, hiszen a szabadságvesztés-büntetés hétköznapijain sűrűn találkozhatunk a nevelés fogalmával. Sokan vannak, akik átsiklanak a szó valódi jelentésénél, s csupán olyan szükségessé rosznak tartják, amit a büntetés végrehajtása alatt akarva-akaratlanul el kell viselni.

Jobban belegondolva abba, hogy mit fejez ki ez a szó, rájönnek, hogy a szabad élet minden percében is találkozunk valamilyen formában a neveléssel, a gyermekkorától kezdve a késő öregségig. Ez tulajdonképpen egy végtelen folyamat, sok-sok kitűző céllal, s ha ezek megvalósulnak, akkor eredménnyel is. Addig viszont, amíg a megvalósulás bekövetkezik, rengeteg örömben-ürömben van része az embernek.

Ahhoz, hogy a társadalom szüntelenül fejlődni tudjon, az egymás után következő nemzedékeket sok mindenre meg kell, hogy tanítsa. Ismereteket kell átadni az évezredek során kialakult szokásokról, az egyre gyorsabban fejlődő technikáról, a mindennapi életben követendő viselkedésről stb. A végzettség lehetne sorolni, mennyi mindent kell elsajátítania, magáévá tenni az embernek ahhoz, hogy az élet útvesztőiben biztosan és jól tudjon eligazodni, helyesen cselekedni.

Mindezeket szolgálja a nevelés, amely a maga változatosan alkalmazható, sokféle módszerével mind magasabb fejlettségi szintet biztosít.

Ez mind így van kint, de a börtönben...? — kérdezhették sokan azok közül, akik az olvasásban ideig eljutottak.

Pedig itt is nevelés folyik, csak egy sajátos területen, egy szűkebb körben, mert az elérendő cél sem mindennapi. Ahhoz, hogy ez érthetővé váljon mindenki számára, egy sor kérdésre válaszolni kell: mi a társadalom célja a szabadságvesztés-büntetéssel? Mi a szocialista humánus? Kik és miért kerülnek börtönbe? stb.

Kezdjük mindjárt az első kérdéssel. Az állam a társadalmi rend, az állampolgárok védelmére jogszabályokat, törvényeket alkotott. Annak érdekében, hogy ezt mindenki betartsa, szükséges — a megszegés esetére — olyan büntetéseket kilátásba helyezni, amelyek visszatartóhatónak a túlnyomó többség szem-pontjából nem kívánatos cselekmények elkövetésétől.

S ha ez mégis megtörténik? Akkor következhet be a szabadságvesztés-büntetés kiszabása, amelynek célja nemcsak a társadalom védelme, hanem az elítélt nevelése is.

Itt jutottunk el a szocialista humánus fogalmához: ennek lényege az embert úgy szemlélni, mint a közösség egy tagját — és ez a közösség a szocialista társadalom.

A humánus (latin szó, jelentése: 1. valaminek általános, egyetemes emberi volta, jellege, 2. emberség, mély emberi érzés, felfogás, magatartás) a közudatban valahogy úgy rögződött, mint valami mentőövvel. Az igaz humánus pedig nemcsak a bajba jutottak megsegítését jelenti, hanem ez a szocialista közösség viselkedési formája is az egyén felé.

Ezt gyakorolja a társadalom akkor, amikor munkát és kenyeret biztosít, szeríti a sokgyermekes családokat, gondoskodik az öregekről, iskolákat és kórházakat épít stb. — de akkor is, amikor nem mond le a bünt elkövető emberek-ről sem.

Ez a — szocialista — humánus fogalomzódott meg az 1966. évi 21. számú törvényerejű rendeletben, amely — magas szintű jogszabályként — kimondja: „A szabadságvesztés végrehajtásának célja az ítéletben meghatározott joghátrány alkalmazásával, valamint a szocialista nevelési elvek és módszerek felhasználásával és gyakorlati érvényesítésével az elítéltek törvénytisztelő állampolgárrá történő átnevelése.”

E cél elérése érdekében dolgoznak a büntetés-végrehajtási intézetek nevelői, akik mellett, hogy gyakorlati pedagógiai munkát is végeznek, összehangolják azokat a környezeti hatásokat, amelyekről nevelő hatást remélnek.

Fontos és felelősségteljes ez a tevékenység, hiszen a bűnelkövetőnek is a saját jól felfogott érdeke, hogy szabadulása után adottságainak, képességeinek — és a társadalom érdekeinek! — megfelelő életvitelt tudjon magának kialakítani; ne kerüljön többé vissza a börtönbe.

Itt vetődik fel sokakban egy újabb kérdés: hogyan lehet mindezt elérni, és mi a siker biztosító? Erre röviden azt lehet válaszolni: akarni kell! Nemcsak a nevelőnek, hanem a nevelteknek, azaz az elítélteknek is...

A nevelők a befogadást követően igyekeznek megismerni az elítélteket.

Ez az érdeklődés kiterjed az életvitelre, a gondolkozásmódra, az elkövetett cselekmény okára, a családi és baráti, valamint a munkahelyi környezetre — tehát minden olyan területre, amely az adott ember jó és rossz tulajdonságait — viselkedését — közvetve meghatározza.

Mindezeknek az ismereteknek a birtokában tudja a nevelő meghatározni, mit kell tenni annak érdekében, hogy a büntetés leteltével

nyugodtan — „biztosítékkal” — kezdjen a szabadult új életét. Ezért kell kialakulni az elítéltekben annak az érzésnek, amelyet a hétköznapi nyelvben meggyőződésnek nevezünk. Ha ez a megfelelő irányban alakult ki, akkor már ígérte a közös munka eredményére.

A továbbiak már csak az akaraton és a bizalmon múlnak. Látnia, éreznie kell — vagy kellene — minden elítélteknek, hogy nevelője az ő számára jól akar; biztosítani a szocialista társadalmi közösségben a munkás, hasznos, megelégedett életet.

Akadnak például olyanok, akik csak a jogaiknak hangoztatják a börtönben is, és nem akarnak tudomást venni kötelezettségeikről, kötelességeikről. Pedig ezek teljesítése — megszokása — elősegíti az eredményes nevelőmunkát. Eppen ezért valamennyi fokozatosan egységes követelmény a kötelezettségek pontos és feltétlen teljesítése, az intézet rendjének maradéktalan betartása.

S most ejtsünk néhány szót arról, hogy milyen fő területeken valósul meg a nevelés. A büntetés-végrehajtási intézetekben beszélhetünk értelmi, világnézeti, erkölcsi nevelésről, a fegyelmre, a munkára való nevelésről és a testi nevelésről.

A nevelés területei közül kiemelkedően jelentősége az értelmi, a világnézeti és az erkölcsi nevelés, amelynek eszközei az iskolai oktatás, az ismeretterjesztő előadások, a szakoktatás, az önképzés, a könyvtár, az újság, a rádió, a televízió és a film.

Az, hogy a nevelés eszközei között első helyen áll a szervezett iskolai oktatás, logikus következménye az elítéltek rendszerint alacsony iskolai végzettségének és a legtöbb esetben hiányos általános műveltségének. Eppen ezért tanköteles minden, a negyvenötödik évét be nem töltött elítélt. Ez azt jelenti, hogy kötelesek részt venni a tanulmányi munkában mindazok, akiknek nincs meg az adott korhatáron belül a nyolc általános iskolai végzettsége.

A szervezett iskolai oktatás fontosságát bizonyítja az is, hogy az elmúlt évben is jelentős anyagi ráfordítással, több büntetés-végrehajtási intézetben növelték a tantermek számát, fejlesztették-bővítették a szertárak felszerelését. Itt említenéd meg az is, hogy a jelenlegi oktatási évben az elítéltek tanulók már térítésmentesen kapták meg a tankönyveiket.

Az elítéltek kötelességeként jelentkezik a jövőben a feltételes szabadságra bocsátás, illetve a pártfogói felügyelet ideje alatti tanközettség is. Ennek célja — bár a tény néhány ember számára sajnálatos módon kellemtelen —, hogy a későbbiekben könnyebb legyen a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése.

Az elítéltek oktatása a szabad állampolgárokéval azonos tanterv szerint történik, a sikeres vizsga után bizonyítványt kapnak, a bv. intézetre való utalás nélkül.

Jelentőségénél fogva a szervezett oktatást az önképzés követi. Az elítéltek — érdeklődési körüknek megfelelően — képezhetik magukat, nyelveket tanulhatnak. A szükséges könyveket, szerkesztőkönyveket megvásárolhatják vagy a könyvtárból kikölcsönözhetik.

Az egyéni tanulási formája mellett támogatottak az önképzés különféle közösségi formái is. A nevelők szorgalmazzák, hogy minél többen vegyenek részt az öntevékeny szervezetekben; ezek célja az ismeretek bővítésén túl, a közösségi érzés kialakítása, a közösen végzett munka örömeinek megismerése.

Az általános műveltség, a szakismeretek növelése, a világnézet és az erkölcsi felfogás alakítása érdekében rendszeresen ismeretterjesztő előadások hallgatására is van lehetőség, részben meghívott külső előadók, részben pedig a tömegkommunikációs eszközök felhasználása segítségével.

A tömegkommunikációs eszközök közül naponta hallgatható a rádió, amelynek hatása, jelentősége nagy. A napi munka után az elítéltek nagy része kíváncsian várja a műsorokat, amelyek a nevelés mellett szórakoztatnak, vagy ha úgy tetszik, szórakoztatva nevelnek. S ki ne nézné örömmel a televízió egy-egy műsorát — de ennek megtekintéséhez is „a követelmények teljesítése” adja a belépőjegyet.

Azt pedig ezen a helyen nem is kell különösen bizonyítani, hogy ez az újság, amelyet most is olvasnak, szintén a nevelés fontos eszköze, amely a tájékoztatás mellett ösztönöz, segít szándékkal foglalkozik a gondokkal, problémákkal is.

Nevelési eszköz a könyvtár is, amelyben megtalálhatók, olvashatók az érdeklődésnek megfelelő könyvek. (Elgondolkozott-e már valaki azon, hogy milyen tetemes összeget emészt fel a könyvtárak folyamatos fejlesztése, a megrongált példányok pótlása?..)

E cikkben tájékoztatást kívántunk adni a büntetés-végrehajtási intézetekben folyó nevelőmunkáról. Természetesen nem érinthetünk minden részletesen, de a jövőben ebben a formában szeretnénk még visszatérni a nevelés kérdéseire. A figyelmes olvasót remélhetőleg gondolkodásra készítjük a leírtak.

G. J.

Szerkesztőségünkbe hétről hétre szép számban érkeznek olvasói levelek. Egyrésztük közérdekű mondanója miatt így vagy úgy helyet kap lapunkban, a másik részük inkább a „magánügyekhez” tartoznak, vers vagy novella-kisérleteket tartalmaznak. Karácsony és új év táján megsokasodtak az ilyen jellegű írások: egyenként való közlésük nem lehetséges. Az így alaposan meglelt postaládánkat a következőkben megpróbáljuk részben kiírítani oly módon, hogy a kecske is jóllakjon, no meg a káposzta is megmaradjon...

1.

Szathmáry János elítélt a Bp-i Fegyház és Szigorított Börtönből ezt írja: „Nem is olyan régen még azok közé az elítéltek közé tartoztam, akik kibúvókban keresték a megoldást. Azonban szerencsére arról is meggyőződtem itt, hogy ezen az úton kívül van egy másik is, amely könnyebben és eredményesebben járható. Egy ilyen úton indított el nevelőm, amikor meggyőzött arról, hogy érdemes elindulnom a Nagy Októberi Szocialista Forradalom hatvanadik évfordulójára kiírt vetélkedőn... Utólag beismerem, nem sok reménnyel, hiszen tudásom alapszintű, egyetlen dologban bízhattam: nagyon szeretek olvasni. Abban is bíztam, hogy a zsűri a mérlegelésnél figyelembe veszi egy doktorált induló és egy nyolc általánost végzett ember adottságai közötti különbséget. Helyesen számítottam, a zsűri hivatása magasan állt, s ezt nem azért írom, mert harmadik helyezést értem el... Bár egyáltalán nem mellekes, hogy olyan sikerélménnyel gazdagodtam, amiben eddigi életemben még nem volt részem.”

Szathmáry János levelében még azt is kifejti, hogy olyan útról is vissza lehet és vissza kell fordulni, ahonnan az adott pillanatban reménytelennek látszik a helyzet. Ez utóbbival teljesen egyetértünk, s reméljük, e „tisztánlátása” nem lesz szalmaláng életű.

2.

Herczegfalvi Nándor ugyan-csak a fenti intézetből jelentkezett. Mint leveléből kiderül: szeretne „eredeti” módon bemutatkozni a szerkesztőségnek. Nos ez némiképp sikerült is. Többek között ezt írja: „... Állandó előfizetője vagyok a Heti Híradónak. Azt nem állíthatom, hogy alapos olvasója voltam — soha nem olvastam át elejétől végig! Viszont örömmel közölhetem: még nem fordult elő az, hogy egészére véve közömbösen félredobtam volna”. Levele további részében „Az örület határán” című folytatásnak készült írását kommentálja. Mint írja: számára már az is pozitív dolog, ha egyáltalán nem reagálnak a művére, amelyet szabad időben írt, s amelynek nagyszerűségéről minden bizonnyal meg van győződve. A véleményünk a következő: a gondolatot kitűnően össze tudja fogni, viszont stílusa nehézkes, körmondatai néhol érthetetlenek. Ha rövidebben írná meg gondolatait, alkalmasan közölnénk. Levelének hangvétele viszont nem éppen barátságos: egy szellemes, értelmes ember ennél többre is képes. Jókívánságait köszönjük, s ígaza van, a Heti Híradó szerkesztősége — többek között — azért alakult meg, hogy munkájával szolgálja az elítélteket.

3.

Örömteli hírről számolnak be levelükben Kalocsáról az „A” műszak fegyházás körletének irodalmi szakkörének tagjai. E szakkör hosszas előkészítés után bemutatta a „János vitéz” című daljátékot. Sikerükről így írnak: „Megszólalt a zene, néma csend, feszült figyelem lett a nagyteremben. A színen megjelent Kukorica János (Raffael Andrásné) és Iluska (Porga Mária). A díszlet, a háttér kitűnően jelenítette meg a kívánt képet. A szereplők kitűnően játszották szerepüket, s a közönség remekül szórakozott, szinte

Postaládánkból

„dől” a nevetéstől a mulatságos jelenetektől. Elmondani, leírni nem lehet, hogy milyen élmény volt nekünk a darab meglevenítése, valamint a csodálatos ruhák és díszletek. Az előadás végén a közönség vastapsal és „hogy volt” kiáltással köszöntö meg a játékos. Hasonló nagy lelkesedéssel várjuk a következő előadást, a „Háry Jánost”.

4.

Horváth Melinda előzetes a Hajdú-Bihar megyei bv. intézetből írt „nyílt levelet” a gyermekeinek. Mint ebből kiderül: bünt követett el, a törvény ellen vétett, amelyre az itál vitte rá. Megbánta már, de tudja, hogy a büntetést ki kell állnia. S azt kéri a gyermekeitől, hogy ne feledjék el. Ha megbánása őszinte, úgy minden bizonnyal a családja lesz az első, aki megbocsát. A börtönből is tarthatja a kapcsolatot velük...

5.

Egy régebbi keletű szöveg kapcsán írt Tibolya László elítélt, Állampusztáról. Az elítéltközvélemény rosszaságát tolmácsolja: „Két elítélt-társunk foglalkozást hajtott végre. Rövid időn belül elfogták őket. Hogy hogyan képzeltek el tovább, azt józan ésszel fölfogni nem tudjuk. De azt igen, hogy súlyos árat fizettek meg gondolatlan cselekedetükért. Különbösen nyilvánvaló, hogy a szökésben levők az élelmet, ruházatot, pénzt csak újabb bűncselekmény útján szerezhetik meg, arról nem is beszélve, hogy a XX. században a törvényen kívül élni nem lehet... A családunkra és környezetünkre, a jövőnkre gondolva, megbotránkozva hallgattuk az esetet. Tanulságul csak annyit: oktan ember az, aki néhány nap illúzióért feláldozza a legdrágábbat, a szabad életet”. Teljességgel egyetértünk e sorok írójával. Többek között azért is, mert kiderül: az elítélt-társak többsége ugyanígy gondolkodik.

6.

Örökzöld témával jelentkezett Eszlinger István elítélt a Bp-i Fegyház és Szigorított Börtönből. Felháborodásához nem kell kommentár: „Hát akkor benyelek” — hangozott el minap egy nevelő kihallgatáson. Nem akarok nevet említeni és nem akarom azt sem, hogy esetleg olyan hírbe kerüljek, mint az, aki az ügyne-

vezett „piros csizmákat” és jutalom-csomagokat szeretné elérni. Csupán annyit szeretnék, hogy aki magára ismer, az próbálja meg figyelembe venni, hogy nem más, hanem mi vagyunk a felelősök, amiért itt vagyunk. Tudom, hogy ezek a dolgok a kisujjatokon jönnek ki, de ti, nyelősök még mindig nem gondolkodtok. Vannak szüleitek, testvéreitek és nem utolsósorban gyerekeitek. Ha más nem, legalább ez legyen számotokra visszatartó erő. Próbáljatok meg úgy élni ebben a közösségben és a polgári életben is, ahogy mások. S ne feledd: ember vagy és emberek között élsz.”

7.

Lipták István dunaújvárosi elítélt és még nagyon sokan küldtek szerkesztőségünkbe karácsonyi témájú verset. Valamennyien nemes és szép emberi gondolatokat vetettek papírra, közölni azonban csak néhányat tudtunk: azokat, amelyek kiemelkedően jók voltak. Ez azonban ne keserítsen el senkit, folytassák csak e szép alkotó munkát. Lipták István egyik versének hét sorát most, utólag közöljük, mintegy vigaszdíjként:

Apuka jön majd meg,
figyeld csak kis szívem
... csilingelő szánkó fut át
a téren
hallod? ... talán ezzel
érkezik meg éppen.
Anyukám, láttam!...
megállt a szán
sok szépet hozott
egy bácsi...
de miért nem az apukám?

8.

Befejezésül még annyit: várjuk továbbra is olvasóink leveleit. Ha másként nem, ilyen formában válaszolunk a levelek egy részére, de természetesen, még így sem tudunk mindegyikre. Különösen szívesen fogadjuk az olyan írásokat, amelyek az intézeti élet-ről, annak fontosabb eseményeiről számolnak be. Az irodalmi jellegű, prózai írásokkal kapcsolatban kérjük, hogy ügyeljenek a terjedelmre is. A rövid, tömör írások sokszor többet mondanak, mint a terjedelmesek. S a kézzel írt leveleknél figyeljenek arra, hogy jól olvasható legyen. Végül köszöniük olvasóink karácsonyi és újévi jókívánságait.

F. T.

A TÁRGYALÓTEREMBŐL

Megölte feleségét és kisfiát

A legsúlyosabb bűncselekménnyel vádolva állt három napon át a Szekesfehérvári Megyei Bíróság előtt a 36 éves Füller András pátkai lakos. Füller eddig hat évet töltött különböző fegyházintézetekben. Utoljára február 3-án szabadult.

A vádlott 1974-ben kötött másodszor házasságot, és még az év szeptemberében született Balázs utónevű kisfiuk. A házasság mindössze néhány hónapig volt kiegyensúlyozott, de már 1975 elején, amikor Füller elhagyta a munkahelyét, és minden idejét a vendéglőben töltötte, a kapcsolat feleségre és közte megromlott.

Füller megígérte családjának, hogy július 15-től elviszi őket a vállalat balatonvilágosi üdülőjébe. A fiatalasszony reggel már korán felkelt, hogy összehajoljon a nyaraláshoz szükséges holmikat. Füller pedig időközben kétszer is felkereste a falu kocsmáját, néhány fél-deci erejéig. Bár üdülőbeutalójuk nem volt erre az időre, Füller mégis hagyta, hogy készüljön a család. Reggel fél nyolc lehetett, amikor az asszony utolsó csomagként a bőröndöt akarta becsukni, ekkor lépett mögé a vádlott és egy baltával halálra verte. Az alig hároméves kisfiú a földön vérben fekvő édesanyjához futott, de őt sem kímélte a kegyetlen apa: baltával többször a gyerek fejére ütött, aki szintén a helyszínen meghalt.

A szörnyű tett után Füller magához vette a felesége tárcájában levő mintegy négyezer forintot, a gyűrűket, és elment a közeli faluban élő barátnőjéhez.

A Szekesfehérvári Megyei Bíróság dr. Tóth István büntetőtanácsa Füller Andrást több emberen elkövetett emberölés miatt halálra ítélte.

A védő és a vádlott enyhítésért fellebbezett.

Balassagyarmat

Számvetés

Amikor új évbe fordul át az óesztendő, egyúttal új feladatok is szakadnak az ember nyakába, azaz nem éppen újak, hiszen „csupán” azt kell megoldani, ami az elmúlt évben nem sikerült. Ritka az olyan ember, aki minden célját tökéletesen megvalósította, hiszen gyakran rajtuk kívül álló okokból nem sikerült, amit terveztünk. Ha így van az egyes ember életében, hát még egy gyár, egy vállalat esetében!

A balassagyarmati Ipoly Cipőgyár az elmúlt évben figyelemre méltó eredményeket ért el. De hiba lenne, ha az eredmények fényében megelégednénk a hiányosságokról. Tény, hogy a gyár a mennyiségi teremtést teljesítette: 301 957 párat készítették, 2750-nel többet a tervezettnél, ezek az adatok az utcai lábbelire vonatkoznak; munkavédelmi lábbeliből 154 595 párat terveztek, s 4493-mal készítették többet! Tehát, 7243 párral több készült a két fajtából, mint amennyit terveztek, s ez annál inkább szembeszökően jó eredmény, mert például 1976-ban a gyár a mennyiségi teremtést is alaposan elmaradt — pontosan 1292 párral gyártottak kevesebbet.

A mennyiségi felfutás lehetővé tette, hogy a múlt év negyedik negyedére pórtrendeléseket fogadjanak el.

A gyár vezetésének önkritikus szellemére jellemző, hogy nem hagyták magukat elbűvölni a számoktól. Mi sem lett volna egyszerűbb, mint állandóan a remek adatokra hivatkozni, s megelégedni a termelés legfontosabb tényezőjéről — a minőségről! És itt a bökkenő: a gyár a minőségi tervét nem tudta megvalósítani! Elképzeléseik nem váltak valóra. Az összerendelés tekintve, 1976-hoz viszonyítva — várhatóan mintegy 8 százalékos minőségi visszaesés mutatkozik! S ez pedig komoly gond, komoly, sőt komor felismerések kimondására kényszeríti a vállalat vezetését.

Vajon miből származik ez a minőségi visszaesés? Például a technológiai figyelem be nem tartásából, a nem megfelelő előkészítési munkákból, valamint a gyártásközi ellenőrzések esetenkénti elmulasztásából, illetve ezek felületes végrehajtásából.

Ezeket a gondokat súlyosbítja, hogy a rendelkezésükre álló alapanyagok minősége is eléggé változó! És természetesen, hogy a nem megfelelő minőségű alapanyagok — szeges krupon, felső bőrök stb. — nagymértékben befolyásolják a termékek minőségét.

Most jön a régi igazság: „a szeény embert az ág is húzza!” Mert nem elég, hogy rossz anyagokkal is kénytelenek dolgozni, hanem ezek a rossz anyagok is késve, rendszeretlenül érkeznek meg az üzembe.

Hogyan védekeznek mindez ellen? Ha nem érkezik be határidőre az alapanyag, a segédanyag, akkor kénytelenek programot módosítani. És ez mivel jár? Megnövekszik az átlalások száma, de ezzel a ki-eső órák száma is több lesz.

A gyár döntéseik néha igen látványosak, de ma már nem lehet csak gyors döntésekből megélni. Ha ezeket a döntéseket nem alapozzák meg, akkor nyilvánvaló, hogy kankodásba fulladnak. S ha a kapkodás, hogy képtelenek szólnak „belép” a termelésbe és azon végighullámzik, akkor mindenki időhátrányba kerül. Említett aztán néhány alkalommal egyes modellek indítása nem lett, nem le-

hetett megfelelő, mert az előkészítési munkákra — nem jutott idő! S elképzelhető, hogy ilyenkor, menet közben, mennyi gond, mennyi fogas kérdés vetődik fel, épp az előkészítési hiányosságai miatt. S a végeredmény, azaz jobban mondván a következmény nem is lehet vitás: a termék rossz lesz!

Ha alaposan szemügyre vesszük a hiányosságokat, elmondhatjuk, hogy a külső és belső okok olyannyira összefüggenek, hogy lehetetlennek tűnik szétválasztani őket. Persze, a legjobb az lenne, ha mint a mesében, egyszerre oldódna meg valamennyi, de ez nem egyszerű. Kemény és következetes munkára, nagyfokú higgadságra van szüksége a vállalat vezetésének, hogy leküzdje a nehézségeket és nem utolsósorban — támogattára.

Ez utóbbin kezdve, ma már lehetetlen korszerű termelést produkálni — nagy széria, jó minőség — a kooperációs partnerek nélkül! Mire gondolok? Elsősorban az alap- és a segédanyagok szállítására. Lehetetlen és megengedhetetlen dolog, hogy a nem ütemes szállítás egy-egy vállalat gondos és pontos tervezését döntse össze. Gondoljunk csak meg, miféle termelés az, amelyik azon áll vagy bukik, hogy megérkezik-e az anyagszállító autó, vagy nem?! Nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy elképzeljük, milyen munkakeréksromboló az a néhány óra, amíg a gépek mellett ácsorognak az emberek, s várnak. S miután nálunk nemcsak termelés, hanem munkára nevelés is folyik, még súlyosabb a morális kár, hiszen lehet, hogy a nevelők kemény és következetes munkáját törli derékba az a néhány óra, amíg az emberek csellengnek a gépek körül.

A felsorolt okok nagymértékben közrejátszottak abban, hogy a gyár kijutott minőségi eredményeit nem tudta elérni. Remélhető, hogy ez az év ebben a tekintetben gyökeres változást hoz.

Mindenesetre ez nem jelentheti azt, hogy a gyáron belül nincs gond. Ellenkezőleg! Hiszen a gyár vezetői maguk is tisztában vannak vele, hogy milyen munkafázisra kell nagyobb figyelmet fordítaniuk: például a technológiai figyelem megszerzése. Talán ez a leghető legsúlyosabb gond, hiszen a korszerű termékek előállítására ma már olyan körülmények között történik, hogy a legkisebb lazaság kihat az egész termék-re. Nem kell valami nagy dolcra gondolnunk, elegendő, ha például nem megfelelő a ragasztóanyag, máris hibás a termék. S itt van óriási jelentősége a gyártásközi ellenőrzésnek: a széria elején már meg tudható, hogy jó-e a gyártás avagy rossz. De ha ezt az ellenőrzést elmulasztjuk, avagy felületesen végezzük, akkor a következmény már nem maradhat el. Szinte egész szériák mehetnek tönkre, anélkül, hogy elhagyták volna a gyár kapuját.

A nem megfelelő előkészítési munkák megfélése már nem ilyen egyszerű. Nemcsak a gyár, hanem a szállító vállalat is ludas benne. Hiszen egy-egy szállítmány kimaradása, vagy elhúzódnása kihat az egész termelésre. S ne legyen több ilyen eset, csak egy vagy kettő — máris vége a megtervezett termelésnek.

A. J.

TÖBB EMBER ELLEN, nyereségvágyból elkövetett rablás és emberölési kísérlet a vád az ellen a négytagú szabolcsi társaság ellen, amelynek tagjai: Patáj György 31 éves és Lakatos Gyula 27 éves győrtelki, Jónás Béla 23 éves és Jónás András 23 éves ópályi lakosok. Letartóztatásuk előtt valamennyien a Komárom megyei Építőipari Vállalatnál, Tatabányán, kubikosként dolgoztak. Mivel földiek voltak, összetartottak, a munka után is együtt csavartak, együtt látogatták a különböző vendéglátó helyeket, s a hét végeken négyesben utaztak haza Szabolcsba.

Viszonylag friss ismeretség után úgy határoztak, hogy rablással „egészítik ki” a jövedelmüket. Áldozataikkal éttermekben, vendéglőkben ismerkedtek meg. Kiszemeltek olyanokat, akiknél nagyobb pénzeszeget is volt, azután összeismerkedtek vele, együtt italtak egy darabig, majd valamilyen ürüggyel kicsalták a részeg áldozatot a vendéglőből, egy félreeső helyen megverték, pénzt, ruháját, értékeit elvették, majd szétosztották egymás között a zsákmányt.

A bűnbanda tagjai kieszelték, hogy ha a kiszemelt itálába alátölt kevernek, akkor az az alkoholt és a gyógyszer hatására jobban elkábul; így könnyebben el tudnak majd banni vele.

A múlt év április 15-én, hazafelé utazva a vonaton, ugyan-csak ismeretséget kötöttek egy férfival, akit — miután kiraboltak — kidobtak a robogó vonatból.

A rendőrségi kihallgatások már véget értek, Esztergomban, a Komárom megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben várják felelősségre vonásukat: itt volt alkalom mind a négyükkel beszélgetni.

Patáj Györgyöt — a banda vezérét — a fogdából vezetik elő. 15 napot kapott, mert az egyik séta alkalmával levelet akart Lakatos Gyulához csempészni. Bizony, most a bírósági tárgyalás előtt, jó lenne beszélgetni egymással, jó lenne tudni ki, mit mondott a kihallgatások során, mennyire „mártotta” be a társát...

PATÁJ GYÖRGY alacsony termetű, vékony fiatalember. A fejét lehajítja beszélgetés közben, csak a tekintetét emelli gyakran rám; halkam, néha

ÍTÉLET ELŐTT

alig érthetően beszél. Őt gyermeke van, akiket odahaza élet-társa nevel.

Rablással vádolják — mondja, de szerinte ez nem felel meg a valóságnak. Igaz, volt két eset, amelynek ő is részese volt, de ő nem rabolt ki senkit.

A tavasszal Tatabányán a vendéglőben egyik este ismeretséget kötöttek egy idősebb, egyedül üldözől vendéggel. Az illető azt állította magáról, hogy ő is Szabolcsba való. Együtt iszogattak egy darabig, majd egy idő múltán társai közül valaki azt mondta, hogy kint egy kocsi várakozik rájuk, mert Pestre mennek. Invitálták új ismerősüket is, hogy tartson velük. Így azután mind az öten elindultak egy félreeső, sötét hely irányába. Ő látta, amikor a vendéglőből kijöttek, hogy egyik társa magával hozott egy fél üveg sört is. Követelte, hogy adja oda neki: meg akarja inni. Ebből vita támadt közöttük, de végül erőszakkal elvette és megitta. Közben az idegen is türelmetlenkedett, egyre csak azt kérdezte, hogy hol a kocsi? Erre Patáj György megújíta, majd ezt követően másik három társa esett neki. Ő egy kissé távolabb maradt tőlük, csak arra emlékszik vissza, hogy valamelyikük azt kiáltotta, hogy fussanak.

Később derült csak ki, hogy társai elvették újdonsült ismerősük kabátját, cipőjét, óráját és pénzt! Mit lehet ilyenkor

tenni — szétosztották egymás között. Azután az is kiderült, hogy abban a bizonyos fél üveg sörben Tardyl volt, és azt az idegen embernek szánták.

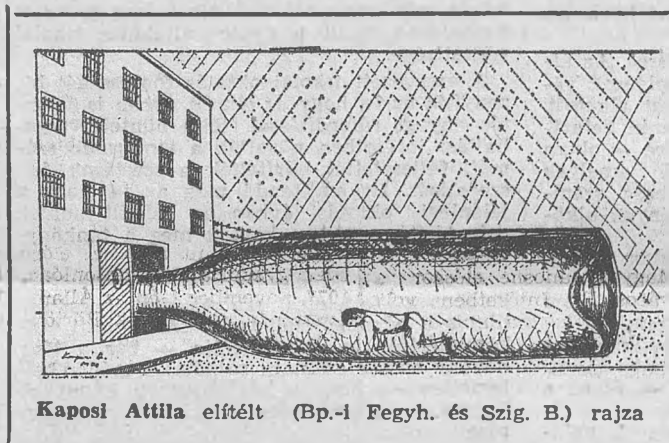
Egy későbbi alkalommal Tatabánya-alsón, hasonló módon és körülmények között, egy ugyancsak idősebb emberrel ismerkedtek meg. Egy darabig együtt nóztogattak, iszogattak, majd elindultak új ismerősük lakására. Útközben itt is verekedés támadt közöttük és az idősebb ember között, a végén itt is elfutottak, s társainál már megint óra, gyűrű és pénz maradt.

Ő ennek a két esetnek ilyen formán valóban részese volt, de másról nem tud. Amikor a vonaton történt állítólag az az eset, ő akkor dolgozott, nem is utazott haza. Véleménye szerint „undok munka” az ilyen; ha vele történt volna valami hasonló dolog, természetesen jelentette volna a rendőrségnek.

A 15 nap fogdát is Lakatos miatt kapta, mert az akart levelet eljuttatni hozzá.

LAKATOS GYULA idegesen, félve lép be a szobába, fejét vállalai közé húzza, s idegesen tördeli remegő ujjait. Kérdéseimre hessz gondolkozás után, tagoltan válaszol.

Nős, hat gyermeke van. Börtönben is volt már, de nem tudja, mikor és hol, azt sem, hogy miért. Többször is elismétli, hogy ő idegbeteg! a sógora és az apósa felügyelete

Kaposi Attila elítélt (Bp.-i Fegy. és Szig. B.) rajza

SIKKASZTÓK

Szederkényi Laci

1.

Minden csoda három napig tart — tartja a szólásmondás. Amilyen futótűzként terjedt el új keröm érkezésének és kikosaraszásának híre, olyan gyorsan napirendre tértek fellette.

Persze voltak, akik másképp ismerték a helyzetet. Egy nap az utcán összetaláltam Kovács Dezső textilkereskedővel: a lányával együtt jártam iskolába, és jól ismerték családjunkat. Kovács bácsi megállított, hogy gratuláljon, mert hallotta, hogy nem sokára meglesz az esküvőm Gazsival. Azt sem tudtam, mit mondjak hirtelenjében.

Ahogy átnéztem az utca túlsó oldalára, a vaskereskedés aajtájában megpillantottam Szederkényi Lacit, az üzlet tulajdonosának fiát. Dehogya Gazsival! Szederkényi Lacival fogok esküdni — mondtam minden megmondolás nélkül, mert hirtelen nem jutott eszembe. Szederkényi Lacival soha egy szót sem beszéltem, egész életemben. Kovács bácsi láthatóan nagyon elcsodálkozott, azt hitte, rosszul hallott, és elmondatta velem még egyszer. Megnyugtatózt, hogy nagyon jól járok vele, derék fiatalember. Jól ismeri, de hogy ilyen titokban tartotta előtte a velem köztendő házasságát, no ezért dorgálás jár neki. Jót nevettem a csínytevésen, és mentem tovább az utcán.

Ahogy közelébe értem Szederkényi Lacinak, jobban megnéztem. Elhatároztam, hogy a hirtelen jött ötletet realizálom, ha nem teljes egészében, de annyira feltétlenül, hogy ő lesz a következő udvarlóm. Nem tetszett, nem tudtam róla semmit, csak azt, hogy létezik. Ő sem vett észre engem soha, és a merő véletlen műve volt, hogy éppen ő jutott az eszembe.

Szederkényi emberi tulajdonságairól jóformán semmit nem tudtam. Anyagi helyzetük a kívülről szemében irigylésre méltó volt. Az ő társadalmi helyzete az én elképzeléseim beteljesedését jelentette volna, noha csak annyit tudtam róla, hogy a családja vagyonos, ő pedig a legjobb társaságba jár. Még a foglalkozását sem tudtam pontosan, csak azt, hogy a városházán frásztala van. Nem tudtam, hogy udvarol-e valakinek, esetleg vőlegény-e. Eszembe sem jutott, hogy szerelmes valakibe, csak a szép nagy házukat láttam, jól menő vaskereskedésüket és vászontetős Ford autójukat. Átlagembernek látszott, sem öltözködése, sem külseje nem soroita a hódító férfiak típusába.

Az első lépés megtételéhez a véletlen is hozzásegített. Miközben azon gondolkodtam, hogyan kellene valamit elkezdni, apám szólt, hogy menjek el Szederkényiékhez és vásároljak „TUTO” lakatokat. Ez aztán jól jön, gondoltam, re-

mélve, rögtön, hogy újra találkozhatom Szederkényivel. Így is történt. Az apja szolgált ki, de ő bent az üzletben a pult mögött tett-vett, nem a vevőkkel foglalkozott. Hosszas töprengés után, élve a lehetőséggel, megszólítottam.

— Álljon meg, Laci! Szeretnék valamit mondani.

Meglepetten közeledett felém, el is csodálkozott, éreztem, hogy jól megnéz. Én húzódom mondtam neki, hogy nem is tudjam, hogyan kezdjem. Arról van szó, hogy mindenfélét pletykálnak rólam. Egyszer azt, hogy Gazsihoz, aztán meg az amerikaihoz megyek férjhez, illetve hogy a Szederkényi Lacihoz, vagyis magához. Találkoztam Kovács bácsival, ő is kérdezte, igaz-e, hogy magához megyek, s én mondtam: persze, hogy igaz. Pedig mi még nem is beszélünk egymással. Még ha valami alapja lenne, érteném az efféle szóbeszédet... Közben úgy néztem rá, hogy tudja, én szívesen látnám, ha lenne alapja.

— Ezt csak azért mondom — folytattam — mert bizony maga is hallja majd, így lehet adni az emberek véleményére.

Ő csak nézett, megnézett életében először tetőtől-talpig, mosolygott és csak annyit válaszolt: így szokott a külvárosban lenni. Ezzel ment is tovább, de én tudtam, hogy most kezdődött. Szinte rögeszmémé vált, hogy kell nekem,

alatt dolgozott Tatabányán is. Igaz, ismeri társait — részben hazulról, részben a munkahelyéről —, de neki semmi köze hozzájuk, nem is járt velük együtt sem szórakozni, sem haza s most mégis „valami rablást” akarnak társai ráfogni. Patáj még meg is fenyegette, hogy ha nem vállalja, akkor vele gyúlik meg a baja.

JÓNÁS BÉLA a társaság követező tagja. Ő — Lakatos Gyulával ellentétben — határozott, magabiztos. Szintén nős, egy gyermeke van. Kétszer volt már büntetve, legutóbb 1977. február 12-én szabadult.

A két idősebb emberrel történeteknél ő is jelen volt, de ő nem rabolt ki senkit. Patáj? — az igen, arról elképzelt. Egyszer a vonaton tőle is ellopott egy babát. Valóban gyakran utaztak együtt négyen haza, de arról semmit sem tud, hogy a vonatból valakit kidobták volna. Ő ott követett el hibát, hogy a két „balhébol” származó pénzből elfogadott három-, illetve négyezer forintot. Természetesen a többiek órá akarnak fogni mindent, mert ő most szabadult a börtönből.

JÓNÁS ANDRÁS az egyetlen a négyesből, aki még nem volt büntetve. Neki még nincs gyakorlat a rendőrséggel való összefüggésben: ő „tud” a legtöbbet az elkövetett bűncselekményekről. Ő is nős, egy gyermeke van.

Részese volt a Tatabányán a két rablásnak, s tudomása van arról is, hogy társai egyszer a Keletiben egy nőtl nagyobb pénzeszeget vettek el. Ő ott nem volt jelen, ezt csak tőlük hallotta.

Az is igaz, hogy egyszer a vonaton hazafelé utazva az egyik fülkében megismerkedtek egy kissé ittas emberrel. Patáj és Lakatos erőszakkal itattak vele gyógyszeres pálinkát, azután az illető elaludt. Később, amikor felébredt, a pénzt követelték tőlük, majd elindult a WC irányába. Patáj György és Lakatos Gyula után mentek, de amikor visszatertek, az illető már nem volt velük, kiléptek a robogó vonat aytáján.

A nem mindennapos bűncselekményt elkövető társaság tagjai tagadnak, egymás nyakába próbálják varrni azt, ami történt. Ügyükben rövidesen ítéletet hoznak.

D. K.

anélkül, hogy különösebben tetszett volna.

Ovatosan érdeklődni kezdtem Szederkényi Laci magánélete, családja anyagi helyzete felől. Régóta vendége volt a kocsmánknak Pálfi Insat-lanközvetítő, akinek irodája Szederkényiék házában volt. Jól ismerheti őket, és bizonyára nem is gondolja, mi célból érdeklődöm.

Pálfi egy ügyfelével megbeszélte, hogy nálunk találkoznak, ő korábban jött, a másik még nem érkezett meg. Várakozás közben nyugodtan kérdezgettem, hogy „ne unatkozzon”, mert vendég nem volt rajta kívül az üzletben. Így megtudtam, hogy Szederkényi édesapja gépészmérnök, cséplőgéptulajdonos és vaskereskedő. Törekvő, szorgalmas ember. Felesége — férje nagyvonalúságával szemben — kicsinyes, egyszerűbb gondolkodású, tipikus újjagad, s noha csak egy uradalmi bognár lánya volt, ő az úr a háznál, erőszakos, akaratát érvényesíteni tudó teremtés.

En tizennyolc éves voltam, Szederkényi Laci huszonnégy, jogi egyetemre járt, de nem tudni miért, abbahagyta. Évekkel ezelőtt családi vagyonuk erősen mecsappant, mert hiteltelbe adták el árújukat a parasztnak, akik ez idő tátt elszegényedtek az alacsony árak és termékeik eladhatatlansága miatt. Így Laci nem fejezhette be az egyetemet, apjánál kitanulta a vaskereskedő szakmát és most a városházán adminisztrációs munkát végez. Laci emberi tulajdonságait illetően nagyon kellemes, művelt férfi, szereti a társaságot — magyarul tárelmesen Pálfi. A család kifelé megvilványuló gőgössége a régi, de vagyoniilag most kezdik újra összeszedni magukat.

Nem használt a figyelmeztetés

A 27 éves, budapesti születésű Magyar Jánosné tizenhárom hónapon belül kétszer állt a Pesti Központi Kerületi Bíróság büntető tanácsa előtt. Először 1976. február 5-én, nyolc rendbeli társadalmi tulajdon károsító lopás és közveszélyes munkakerülés vétségéért. Az ítélete: nyolc hónap börtönbüntetés, két év próbaidőre felfüggesztve.

Nem használt a figyelmeztetés. 1977. március 5-én ismét ügyében hirdetett ítéletet a bíróság. Az indoklás szerint tíz-negy rendbeli visszaesőként elkövetett lopásért és visszaesőként elkövetett közveszélyes munkakerülésért két év az ítélet, plusz a próbaidőre felfüggesztett nyolc hónap letöltése is. Tehát össz büntetés-ként két év nyolc hónapot kell szigorított börtönben letöltenie.

Magyar névű áruházakból történt ruhahaladásra specializálta magát, a listáján csaknem valamennyi budapesti áruház szerepel.

Korábbi életútja gondok nélkül, zökkenőmentesen alakult. Az általános iskola befejezése után mezőgazdasági technikumban tanult, de nem érdeklődött a fiatalon fűzéhez ment. Férje a FENYSZÓV fotóriportere volt — ő is itt dolgozott, mint üzletkötő. A jól jövedelmező foglalkozást férje hirtelen halála után hagyta ott. 1973-ban. Ezután a vendéglátásban helyezkedett el, büfé volt a Budavári palotában. A jövedelmét illetően itt sem volt panasz.

— Az átlagosnál jobb kereset mellett miért volt arra szükség, hogy áruházakból ruhaneműt lonjon? — kérdezem tőle a nécsi börtönben, ahol a büntetését tölti.

— A könnyelműség, a felelőtlenség vitt rá — feleli. — Valóban a lehető legjobb körülmények között éltem, a szüleimtől is mindent megkaptam, amire szükségem volt, de a férjhez menetelem után sem változott a helyzet.

Már a vendéglátónál dolgoztam, amikor egyszer a kollégáimmal elmentünk ruhát vásárolni az egyik üzletbe. Próbálgattuk a ruhákat, vára-foztunk az eladókra és arról beszélgettünk, hogy az eladók éberségétől fizetés nélkül is lehetne távozni. „Nem mernéd

azért elvinni”, mondta az egyik kolléganóm. Szó szót követett — fogadtunk: én a táskámba tettem a ruhát, azután eljöttnk. Így kezdődött...

— Ez még „csak” fogadás volt ugyan, de azt már mindenképp könnyen fel lehetett volna mérni, hogy a folytatás nem célravezető!

— Ezt utólag én is így ítélem meg. Azonban az első követő több sikeres próbálkozás folytatására ösztönzött, hiszen — a lebakus veszélyét vállalva — könnyű pénzszerzési lehetőség volt. Eleinte úgy éreztem, hogy na, most látott meg valaki. Azután ez a veszélyeztetem elmúlt, bár akkor voltam csak nyugodt, amikor a bolt ajtaját messze magam mögött hagytam.

— Miket vitt el az üzletből? — Csak női holmikat, ruhákat.

— Mit csinált velük?

— Hordani nem hordtam, ez valami furcsa érzést keltett volna bennem. Eleinte elajándékoztam, de később, amikor már nem dolgoztam, szükségem volt pénzre és a lopott holmikat a bizományiban értékesítettem.

— Hogyan derült ki, hogy fizetés nélkül „vásárol”? — Egyszer... azt hiszem, a Gólya Áruházból hoztam ki egy ruhát és az üzletvezető észrevette. Már az utcán a kártyát nézegettem, amikor kijött utánam — azonnal tudtam, hogy miért.

— De az első, szinte csak figyelmeztető eljárás után, nem vonta le a tanulságot, pedig akkor már a börtön árnyéka is kísérté...

— Utána egy fél évig nem csináltam, de később sokasodtak az anyagi gondjaim. Azt gondoltam, ha óvatosabb, körültekintőbb vagyok, nem lesz baj. Arra azonban nem gondoltam, hogy a bizományiban figyelik a nevemre kiállított számlákat... Drasztikus élmény számomra a börtön, de ez kellett ahhoz, hogy befejezzem ezt a tevékenységet.

Magyar Jánosné először a Fővárosi Bv. Intézetben volt, onnan Tökölre szállították. Később Melykútra, majd Pécsre került. Kísérőlapján több az elmarasztaló bejegyzés, mint a dicséret. Felelőtlen, könnyelmű, nem jó a munkája, rossz

a társaihoz való viszonya — ez a Tökölön töltött öt hónap mérlege. A mélykúti bejegyzés: dorgálás, látogatótól való eltiltás; de Pécsen sem tapasztalható augusztusi ittléte óta különösebb javulás. A szőnyegszövő üzemben dolgozik, a munkáját ugyan jól végzi, de a fegyelmi lapon tovább szaporodtak a bejegyzések.

Idő még bőven van a „rossz osztályzatok” kijavítására. Rézszerű ígéret is van rá, csak még a gyakorlatban nem sikerült valóra váltania, pedig ez csak rajta múlik. A szabadulása után a Bányaterv laboratóriumában szeretne dolgozni, nem akar még egyszer börtönbe kerülni. Vajon ez is csak ígéret? Bizunk benne, hogy nem; de erre egyik nevelője sem vállalna most még garanciát — eddigi ígéretei alapján...

D. K.

A Heti Híradó XXI. évfolyam 53. számában megjelent keresztrefejtény helyes megfektetése a következő:

Ha keressük az okát annak, ami történt, rájövünk arra, ami történni fog.

Könyvtulajtomat nyertek: Győry János elítelt, Vác; Kállinger István elzotes. Pécs; Zsidó Imre elítelt, Szeged; Takács Zoltán elítelt, Sopronkőhida; Marton Miklós elítelt Sopronkőhida.

Belülről nézve

Egyre növekszik az oktatómunka jelentősége: fejlődő társadalmunk igényli a sokoldalú műveltséget, a szakmai tudást, ugyanakkor nem zárja ki véglegesen önmagából azokat az embereket, akiket különböző okok miatt szabadságvesztésre ítélték, hanem bízik abban, hogy kibővült ismereteik alkalmassá teszik őket életük megváltoztatására.

Ennek szellemében, tudatosításával indult meg az előző évek gyakorlatához hasonlóan, 1977. november 1-én az Államrendészeti Börtön és Szeg. Börtönben az alapsmeretek I—II. tanfolyama, valamint az 5—6 —7. osztály, a Hartai Általános Iskola kihelyezett tagozataként. A 120 „diák” azok közül került

MUNKA - LAKÁS - GONDOSKODÁS

Látogatás az Elzett Művek Lemezárugyárában

Körülbelül egy évvel ezelőtt az Elzett Művek Lemezárugyárának személyzeti vezetője a Fővárosi Bíróságon felkereste a hivatásos pártfogókat. A gyár vezetői nevében felajánlotta, hogy más vállalatokhoz hasonlóan, a jövőben ők is szívesen szeretnék segítséget nyújtani a szabadságvesztés büntetésből szabadultaknak. A jelentkezők részére, szakmai képzettségüknek megfelelően, munkát, szállást — IBUSZ-on keresztül bérelt szobákban való elhelyezést — és megfelelő gondoskodást, segítséget tudnak biztosítani.

Az elmúlt tizenkét hónap eredményeiről, tapasztalatairól beszélgettünk a gyár személyzeti vezetőjével.

— Az elítéltek között nagy érdeklődést és visszhangot váltott ki az Önök ajánlata, elsősorban a lakás biztosítása.

— Gyárunk dolgozóinak zöme budapesti lakos, vagy a főváros környékéről való. Így egy munkásszálló építése, fenntartása nem lenne kifizetődő. Képzésünk kiszámították: jobban járunk, ha az IBUSZ-tól

szobákat bérelünk. Ezekben az összkörfortos szobákban helyezünk el két-két szabadultat.

— Az összkörfort alatt mit kell érteni?

— A bérbeadó egy teljesen berendezett lakószobát ad, biztosítja a fűtést és a napi egyszeri fürdést. Hozzá kell tennem, hogy valamennyi szoba külön bejárattal.

— Az IBUSZ-szoba bérése a gyárnak nem olcsó. A szabadultaknak havonta mennyit kell fizetni?

— Egy eidsőztályú munkásszállónak megfelelő összeget, azaz kettőszáz forintot. A különbözetet a vállalat fedezi.

— Milyen munkakörben alkalmazhatják a jelentkezőket?

— A férfi és női dolgozókat a szakmai képzettségüknek megfelelően helyezük el az üzemen részében, de felvezünk betanított munkásokat és segéd munkásokat is.

hogy beilleszkedjenek a kisebb és nagyobb kollektívába egyaránt. Különösen az első időben kell rájuk jobban odafigyelni.

Például észrevettük, hogy az egyik fiatal fiú délben nem jár ebédelni. Amikor megkérdeztem, hogy miért nem fizet be ebédre, hiszen csak hat forintba kerül, elvörösödött és szégyenkezve mondta, hogy nincs pénze.

— Adtunk neki néhány száz forintot, hogy az első fizetésig ki tudjon jönni.

— A felvételnél történt-e eddig a vállalat részéről visszatartás?

— Igen, egy esetben eltanácsoltunk egy leányzóat. Rendkívül piszkosan, züllötten, több fiú társaságában jött felvétele. Ilyeneket nem küldhetünk IBUSZ-lakásba, mert a bérbeadó egyszerűen be sem enged.

A bérezés a szakmai képzettségtől és a munkahelyektől függ. Egy betanított munkás keresete havonta eléri a kettőezeröttszáz-háromezer forintot; a betanított lakatosé — két műszakban — a háromezeröttszáz forint. Természetesen a szakmunkások, műszerészek, gépbeállítók fizetése magasabb.

Szeretném elmondani, hogy szakmai képzésre is van lehetőség. Például a fröccsöntő üzemenkben hathónapos tanfolyamokat szervezünk, amelyek sikeres elvégzése után az illető gépre kerülhet. A kereset itt négyezeröttszáz-öt ezer forint között mozog.

— Egy év alatt hányan jelentkeztek?

— Huszonnyolcan.

— Ebből jelenleg mennyien dolgoznak a gyárban?

— Tizennyolcan.

— Hatan miért távoztak el?

— Önként léptek ki.

— Mivel indokolták a kilépésüket?

— Vannak olyan emberek, akiknek semmi nem jó, semmi nem elég. Ezek a személyek azt gondolták, hogy itt munka nélkül kereshetnek súlyos ezreket. A lakást sajátjuknak kezelték, igényt akartak tartani a konyhára, nagymosósokat végeztek. Szeretném hangsúlyozni, hogy mind a hatan önként távoztak, és nem fegyelmileg!

— Milyen vélemény alakult ki a szabadultak munkájáról, magatartásáról?

— Kedvező! Szorgalmasak, igyekezők, megbecsülik, értékelik a lehetőségeket. Hivatásosan csak a felvett végző személyzetis és a közvetlen művezető tudja, hogy az illető honnan jött. De legtöbb esetben a szabadult maga mondja el munkatársainak, hogy börtönben volt. A műhely kollektívája segíti, támogatja őket. Nem egy esetben — különösen az első időben — megkínálják tízórával is; volt olyan, akit nem volt téli kabátja, az egyik munkatársa adott neki.

— Milyen vélemény alakult ki a szabadultak munkájáról, magatartásáról?

— Kedvező! Szorgalmasak, igyekezők, megbecsülik, értékelik a lehetőségeket. Hivatásosan csak a felvett végző személyzetis és a közvetlen művezető tudja, hogy az illető honnan jött. De legtöbb esetben a szabadult maga mondja el munkatársainak, hogy börtönben volt. A műhely kollektívája segíti, támogatja őket. Nem egy esetben — különösen az első időben — megkínálják tízórával is; volt olyan, akit nem volt téli kabátja, az egyik munkatársa adott neki.

— Milyen vélemény alakult ki a szabadultak munkájáról, magatartásáról?

— Kedvező! Szorgalmasak, igyekezők, megbecsülik, értékelik a lehetőségeket. Hivatásosan csak a felvett végző személyzetis és a közvetlen művezető tudja, hogy az illető honnan jött. De legtöbb esetben a szabadult maga mondja el munkatársainak, hogy börtönben volt. A műhely kollektívája segíti, támogatja őket. Nem egy esetben — különösen az első időben — megkínálják tízórával is; volt olyan, akit nem volt téli kabátja, az egyik munkatársa adott neki.

— Milyen vélemény alakult ki a szabadultak munkájáról, magatartásáról?

— Kedvező! Szorgalmasak, igyekezők, megbecsülik, értékelik a lehetőségeket. Hivatásosan csak a felvett végző személyzetis és a közvetlen művezető tudja, hogy az illető honnan jött. De legtöbb esetben a szabadult maga mondja el munkatársainak, hogy börtönben volt. A műhely kollektívája segíti, támogatja őket. Nem egy esetben — különösen az első időben — megkínálják tízórával is; volt olyan, akit nem volt téli kabátja, az egyik munkatársa adott neki.

Sokat jön-megy, barátaival, szereti a kártyát és a cigányzenét is. Van egy lány Gyönyűn, a húga barátja, azokhoz jár, és a lány is gyakran jön hozzájuk. Úgy látszik, házasság céljából udvarol neki. Az illető gazdag sváb lány és csinos, fess nő. Mondják, Bécsből hozta a ruháit. Nem tudja, mire várnak, már több éve tart a szerelem.

Ennyit tudtam meg hirtelenjében. Ennek alapján kellett tervemet kidolgozni. Talán a hallottak után értelmetlennek és lehetetlennek látszott, de már semmiképpen nem akartam lemondani Szederkényivel kapcsolatos elképzeléseimről.

Szederkényi Lacival a következő találkozásra véletlenül került sor. Mentem az utcán, amikor váratlanul elélem lépett. Meglepőde fekete ruhámon, kérdezte, kit gyászolok. Résztvételt fejezte ki, s én zavaromban, gyászhoz nem illően, tele szájjal nevetve, beszéltem. A nevetés afőlötti örömben tört ki rajtam, hogy ilyen váratlanul találkoztunk. Nem szeretem a fekete ruhát — mondtam neki —, még a hat hét gyászt sem tartom, ilyen megleben neveléses is, annak meg mindegy, aki meghalt.

Összevissza beszéltem harány hangon, csak hogy valamiképpen feltartsam, és ő is kezdjen valami témát, hogy közeledjünk egymáshoz. Közben mind a harminckét fogamat mutogattam, hogy ezzel is elnyerjem tetszését. Hiábavalónak bizonyult, mert már indulóban volt, és én még mindig mondtam, mondtam a magamét. De úgyszólván válaszként elhagyott, mosolyogva, fejbiccentve ment tovább.

Düh és dac kerített a hatalmába. Hiúságotam sértette, hogy így ott hagyott. Észre kellett vennie, hogy mennyire

szeretnék beszélgetni vele. Most már azért sem hagyom. Fog még ő szerelmet koldulni tőlem, ahogy én a férfiakat eddig megismertem — gondoltam magamban, az utcán tovább haladva.

A következő találkozás nem soká váratott magára. Zizi trafikjában történt, ahová változatlanul gyakran jártam, de Szederkényit még egy ízben sem láttam ott. Így ismét nagyon meglepődtem, zavarba jöttem, mert csak úgy, kótnyben szaladtam át cigarettát vásárolni. Ott beszélgetett Zizi barátjával, Csorba úrral.

Belépésem semmi érdeklődést nem váltott ki belőle. Én Csóka Mancival — Zizivel fontoskodtam, könyveket kértem, cigarettára gyújtottam, csak hogy figyelmét magamra vonjam. Most jobban megnéztem, mint eddig. Arcán semmi vonzót nem találtam, csak a szeméi — ha nevetett — ragyogtak különös melegséggel. A mozgása ezzel szemben megkapó volt, könnyed, elegáns, mozdulatai határozottan testettek.

Másnap újra a trafikba mentem. Csóka Mancsi mondta el, hogy Szederkényi Laci a városházán, az első emeleti irodák egyikében dolgozik. Onnan, ha kinéz a térre, jól lát engem, ha éppen átmegegyek. Lehet, hogy most is látott, amint ide igyekeztem. Bevásárlásaimat elvégeztem, elmentem a városháza előtti térre. Ott kifelé jövet egy ismerős asszonnyal találkoztam, megállapítottam, úgy helyezkedve, hogy az ablakot jól lássam, és teljesen lényegtelen beszélgetéssel feltartottam az asszonyt, remélve, hogy Szederkényi kinéz, és észrevesz.

Ez ugyan két-három alkalom után sem történt meg, de én türelmesen vártam. Mindig boldog izgalommal mentem

vásárolni, hátha épen most. Hiába szóltak szüleim, hogy gyorsan szaladjak le a városba, amíg nem öltöztem át, hogy ha Szederkényi meglát, vagy találkozik, feltűnően jól nézzen ki, nem mentem az utcára. Sok szidást kaptam lassúságomért, korhólt anyám, mondván, hogy nem lehet sehova elküldeni, nem lehet kivárni, amíg felöltözöm. Pedig villámgyorsan kaptam magamra egy szép ruhát, püder az orromra, hogy ne legyen fényes.

A negyedik vagy ötödik alkalommal észrevettem, hogy valaki néz felém abból az ablakból, amit Szederkényi Lacinának véltem. Hangosan dobogott a szívem, amikor felismertem Szederkényi Lacit, és egy pillanatra sem vettem le az ablakról a szemem, úgy néztem vissza rá. Ilyen mesziről bátor is voltam, magabiztos, jó ruhám miatt. Aztán megfordultam és elmenőben visszafordultam még egyszer. Vajon néz-e utánam? Én lettem a győztes.

Másnap, egy átmulatott éjszaka után, barátaival hajnalban jött el üzletünkbe. Nem volt részeg, kedves, spicces volt, egymással voltak elfoglalva, mert egyiknek névnapja volt, és annak az ünneplését nem tudták befejezni. Ezért jöttek hozzánk. Biztosra vettem, hogy ez miattam történt, az előző napi szeméztetés következményeként.

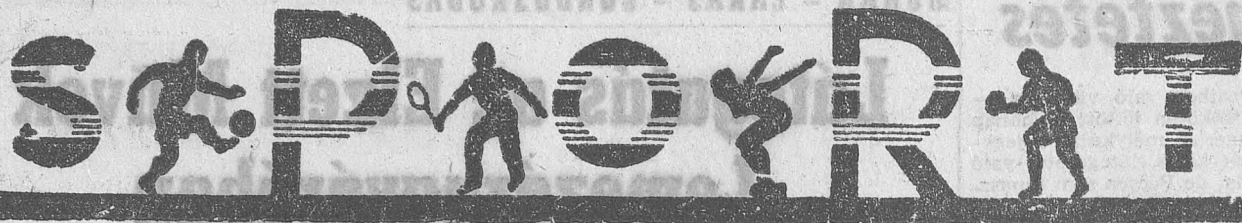
Ahogy kiszolgáltam őket, éreztem szemtelen tekintetükön, hogy rólam beszélnek, megjegyzéseket tesznek a mellemre. Szederkényi ebben nem vett részt, de a spicces művelt ember rutinról tanuskodó gátlástalanságával kezdett udvarolni.

N. L.

(Folytatása következik.)

Folberth Béla
elfeltárató
Állampusztá

Mi is mindent megteszünk, u. 60—61. sz. —ZIMM—

LABDARÚGÁS

Így sorsoltak a Mundialra

I. csoport	II. csoport	III. csoport	IV. csoport
Argentína	NSZK	Brazília	Hollandia
Olaszország	Lengyelország	Spanyolország	Skócia
Magyarország	Mexikó	Svédország	Peru
Franciaország	Tunézia	Ausztria	Irán

Lezajlott a labdarúgó-világ-bajnokság nagy érdeklődéssel várt eseménye: a 11 emeletes San Martín kultúrközpont 800 személyes termében megtörtént a Mundialra sorsolása.

A meghívott nyolcszáz személyt s a televízió képernyőjén át szinte az egész futballvilágot — csupán Európából 24 televíziós társaság adott helyszíni közvetítést — Carlos Alberto Lacoste, a szervezőbizottság elnöke üdvözölte, majd Hermann Neuberger a FIFA részéről ismertette az előzetes kiemlést, a sorsolás menetét és átadta az argentin házigazdának a világbajnokság győztesének járó aranytrófeát, amelyet eddig a cím védője, az NSZK válogatottja őrzött.

Ezt követően Helmut Käser, a FIFA svájci főtájkára felkérte a sorsolás főszereplőjét, Joao Havelange FIFA-elnök hároméves unokáját, Ricardót, hogy az urnákból húzza ki a csapatok neveit. Előbb két dél-amerikai csapat Perget és Mexikó csoportbeosztása lett ismeretes, aztán kiderült, hogy a magyar válogatott az első csoportba került Argentína és Olaszország mellé. A gyengébbnek minősített együttesek közül Franciaország jutott a magyarok társaságába.

Az első csoport mérkőzéseinek menete:

VI. 2. Buenos Aires: Argentína—Magyarország. Mar del Plata; Franciaország—Olaszország.

VI. 6. Buenos Aires: Argentína—Franciaország. Mar del

Plata; Olaszország—Magyarország.

VI. 10. Buenos Aires: Argentína—Olaszország. Mar del Plata; Franciaország—Magyarország.

A magyar válogatott eddigi mérlege a csoportellenfelekkel. Argentína: 1 győzelem, 1 döntetlen, 1 vereség.

Olaszország: 3 győzelem, 7 döntetlen, 11 vereség.

Franciaország: 12 győzelem, 2 döntetlen, 3 vereség.

Mind a négy csoportból az első és a második helyezett csapatok jutnak tovább, s a nyolc egvűttes ismét két négyes csoportba oszlik. Az itt kialakult sorrend szerint a második helyezettek június 25-én mérkőznek a bronzéremért, míg a csoportelsőek június 25-én vívják a döntőt.

Még egy esemény: Tízórás tanácskozás után a FIFA végrehajtó bizottsága úgy döntött, hogy a moszkvai olimpia labdarúgótornáján nem szerepelhetnek azok a játékosok, akik részt vettek a legutóbbi VB-selejtezőben és döntőben. A javaslat mellett tizen szavaztak, heten ellenezték, egy tag tartózkodott.

Legközelebb májusban ülésezik a FIFA, ekkor kerül napirendre az a javaslat, hogy az 1982-es spanyolországi világbajnokság döntőjének létszámát 16-ról 24-re emeljék. Joao Havelange elnök szerint így igazságosabb lenne a résztvevők földrészenkénti megoszlása.

A VB menetrendje

- Január 23: Negyven tagú válogatott keret kijelölése.
- Február 4: Résztétel a labdarúgó mezey futóversenyén.
- Február 15, 18, 22, 25: Bajnoki forduló.
- Március 1, 4, 8, 11, 15, 18: Bajnoki forduló.
- Március 22: Jugoszlávia — Magyarország utánpótlás EB-negyeddöntő.
- Március 25, 29: Bajnoki forduló.
- Április 1: Bajnoki forduló.
- Április 5: Magyarország — Jugoszlávia utánpótlás EB-negyeddöntő.
- Április 8: Bajnoki forduló.
- Április 15: Magyarország — Csehszlovákia válogatott mérkőzés Budapesten.
- Április 17: Nevezvényes keret bejelentése a FIFA-nak.
- Április 19: Bajnoki forduló.

RÖVIDEN

Öt új játékos kerül Mexikó erősen megfiatalított világbajnoki keretébe. Ezek a labdarúgók: Manzo, Zuarza és Rene (csatár), Martinez, de la Torre (védők). Mind az öten szerepeltek nyáron az első ifjúsági Világ Kupán.

HASTINGS: Nemzetközi sakkversenyen Sax Gyula a 14. fordulóból függőben maradt, csehszlovák Hort elleni játszmában a 48. lépésben döntetlen eredményt ért el. A magyar nagymester fél ponttal áll a második helyen az Izraeli Dzindzihashvili mögött. Az utolsó fordulóban Sax világgossal játszik az angol Nunn-nal, Dzindzihashvili ellenfele Hort.

Bulgáriában Pave Panovot, a Levszki Spartak játékosát választották az év legjobb labdarúgójává.

FRANKFURT: Öt pont előnnyel áll az élen az NSZK labdarúgó-bajnokság 21. fordulóján után a Köln csapata, miután 2:0-ra legyőzte a Bayern Műnchent. A KEK-győztes Hamburg a tizenegyedik, a Bayern Műnchen a tizenötödik jelenleg a bajnokságban.

TENISZ

Páros döntött

Magyarország—NSZK 2:1, Pécs, 2500 néző, Szőke Péter—Peter Elter 6:3, 1:6, 7:6 (a rövidített játszmában 7:2), Uli Pinner—Taróczy Balázs 1:3, 7:6 (a rövidített játszmában 7:3) 7:5, Taróczy, Szőke—Elter: Probst 7:6 (a rövidített játszmában 11:9), 6:4.

„Örülök, hogy újra eljötték városunkba, s majd szurkoljunk: győzelmükért” — biztatta a magyar teniszezöket Czenete Gyula, Pécs város tanácselnöke.

Az idei első, magyarországi Király Kupa találkozó, zsűfolt nézőtér előtt a két második játékos kezdte a mérkőzést. Szőke Péter értékes győzelemmel szerzett örömet a pécsi sportkedvelőknek!

Szőke ellenállhatatlanul hajrázott

Szőke nagyon jól, magabiztosan, kiváló adogatásokkal kezdett. Lényegesen alacsonyabb, de annál mozgékonyabb ellenfele sehogyan sem tudott megbirkózni ezekkel az „ágyúszervákkal”. Rádásul Elter 3:2-nél el is vesztette adogatását, Szőke megugrott és biztosan nyerte az első játszmát. A második játszma váratlan fordulatot hozott. Szőke előtt az első és harmadik játékos egyaránt lehetőség nyílt, de nem tudta kihasználni. Majd saját adogatását is elvesztette. Elter megugrott, 3:0-ra, majd 4:1-re vezetett. Nagy erejű, kemény ütésekkel irányított, biztosan nyerte a játszmát, kiegyenlítette a játszmaarányt.

A harmadikat Szőke kezdte ismét magabiztosan. Jól helyezett adogatások után kiválóan ropták, de tíz évvel fiatalabb ellenfele sem hagyta magát, főleg fonák oldalról kiválóan pörgetett, színvonalas játék alakult ki, hallhatatlanul éles küzdelemben. Mindkét játékos nyerte adogatását és 6:6-nál még együtt voltak. A rövidített játszmában Szőke remekül kezdett. Az izgalmas pillanatokban magát hangosan biztató Elter két adogatását elnyerve 3:0-ra vezetett és elővétel megtartva a közönség vastapsától kísérve megnyerte a mérkőzést. „A második játszmában nem ment az adogatás, a kontaktlencsémrel sem láttam jól, a harmadikban azonban visszatért az önbizalom és nagyon örülök a győzelemnek” — mondta Szőke boldogan fogadva a szokásos gratulációkat.

Taróczy csak az első játszmában remekelt

A két csapat első emberének első játszmája Taróczy pazar teniszbemutatóját hozta. Már a negyedik játékos elnyerte Pinner adogatását, tenyeres és fonák oldalról egyaránt kemény pörgetve irányított, s a hálónál valószínűleg teste egész erejét, lendületét beleadta a röptébe. Hazai pályán ilyen jól talán még nem is láttuk játszani.

A várt folytatás a nézők bánatára elmaradt. Taróczy megtorpanását Pinner kihasználta. A fontos lélektani pillanatokban 3:3-nál Taróczy elnyerte Pinner adogatását, de a rendkívül szívósan küzdő, a labda után több ízben elvetődő Pinner még ezek után sem adta meg magát, 3:5-ről, 6:5-re fordított, majd 6:6 után a rövidített játszmában kiegyenlítette a játszmaarányt.

Az egyenlítés Pinnernek valószínűleg szárnyakat adott, ekkor a pályán helyezte ütésait: főleg sokszor ütött el a hálónál kissé bizonytalanul befutó Taróczy mellett. 3:1-re, majd 5:3-ra vezetett, de most Taróczy fordított és Pinner adogatását elnyerve 5:5-nél egyenlített. Egyik következő

jó adogatását azonban hosszúnál: ítelték, s újra Pinner jutott előnyhöz, majd 6:5-nél mérkőzéslabdához.

Nagy adogatópárba

Érthető izgalmak közepette kezdődött a mérkőzés sorsát eldöntő páros. A vendékek, legutóbb a franciák ellen győztes kettősüket szereleltették. Elter mellett az ugyan-csak fiatal, erőteljesen, jól adogató Probst játszott. Mind a négy teniszező nyerte adogatását. A magyarok elszalasztották a lehetőségeket, s a döntés a rövidített játszmára maradt. Taróczyék 3:0, majd 4:1 arányban vezettek, de Elterék fordítottak és 7:6, majd 8:7 után játszmalabdájuk volt. Mégis a magyarok nyertek. A másodikban folytatódott az izgalmas adogatópárba. A nagyerejű adogatásokat a gyors pályán nem mindig sikerül visszautni, s így viszonylag keveset a tetszetős labdamenet. A magyarok a játszma közepén, Elter adogatását elnyerve 4:3, majd 5:3 arányban vezettek, s végül, éjjel fél 12-kor a négy játékos közül legjobban adogató Szőke tette fel a pontot az i-re, s ezzel a magyar csapat veretlenségét megőrizve, jelentős lépést tett a csoportelsőség felé.

Megszakadt a sorozat

Ha Franciaországban sikerült szőzni, miért ne sikerülne idehaza is — ilyen hangulatban kezdődött Miskolcon a Magyarország—Franciaország Király Kupa teniszmérkőzés. Telt ház, bizakodó nézősereg. Am az elbizakodottságtól óva intett Jákfalvy Béla szövetségi kapitány.

Ne felejtjük el, Lille-ben a franciáknak mérkőzéslabdájuk volt — mondta a találkozó előtt. — Hiba lenne lebecsülni őket. Ennek ellenére bízom a magyar csapat győzelmében. Úgy látszott, Szőke Péter megfogadta a szövetségi kapitány tanácsát, az első mérkőzésen Dominguez ellen magabiztosan kezdett.

A jó formában levő francia teniszező azonban kemény ellenfélnek bizonyult, s amikor a magyar versenyző „kihagyott”, s meglyerte az első játszmát 6:3-ra, a másodikikat 6:4-re.

Ezután következett a Taróczy—Jauffret mérkőzés. A váratlan vereség után alaposan megváltozott az hangulat, hiszen Taróczy legutóbb Pécsen kikapott az egyesben. A magyar bajnok azonban feledtetni akarta a kisiklást, imponálóan kezdett: óriási erejű adogatásaival szemben Jauffretnek nem volt ellenszere. Taróczy gyorsan döntésre vitte az első játszmát, s 6:2 arányban nyert, s a másodikban is változatlanul irányította a játékot és 6:2-re győzött.

Ezzel a magyar csapat egyenlített, s mint legutóbb, most is a párosra maradt a döntés. A Taróczy—Szőke páros ellen, a francia csapat kapitánya Dominguez és Proisyrt küldte pályára. Az első néhány labdamenet után kiderült, hasonló erőt képviselő teniszezők küzdelméből az a csapat kerül ki győztesen, amelyik a kritikus pillanatokban jobban összpontosít. Az első játszmában a franciák 4:4-nél elnyerték Szőke adogatását, s ezzel 6:4-re győztek.

Nem sokat változott a kép a második játszmában sem, Taróczyék döntő helyzetekben hibáztak, ennek ellenére nem bírt egymással a két duó, s végül rövidített játékban a magyar párnak sikerült egyenlítetnie (7:7). A befőzésés óriási harcban a franciáknak sikerült, 7:5-re nyerték a harmadik partit, s 2:1-re a mérkőzést. A magyar csapat három győzelem után elvesztette veretlenségét.

Egy kapus, aki többször nyert csatát

Három éve már-már búcsút mondott az aktív játékosnak. Akkori csapata, a VM Egyetértés feloszlott, a játékosok egy részét átvette az MTK, mások vidékre mentek. A nemrég porcal mütött, s akkor még nem teljesen egészséges kapuvédőért nem álltak sorban a klubok. Legalábbis az élvonalbeliek nem. Lentről, az NB II-ből meg az NB III-ból nem egy egyenesület érdeklődött utána. Itt is, ott is szívesen látták volna, sőt, mint mondták, azt is megvárják, míg teljesen felépül.

Jölesett, persze, hogy jölesett a kis csapatoktól is a hívó szó, nem egyszer már-már gondolkodóba is ejtette. De végül egyet sem fogadott el. Eldöntötte ugyanis, hogy ha az élvonalban nem védhet, akkor nem véd sehol, inkább abbahagyja a játékot. Attól sem félt, hogy sokkal kisebb lesz a kenyere, hiszen otthon őrzött egy diplomát. Közlekedési üzemmérnöki képesítése van, s a Volán Trésznél már várta egy állás, amikor jelentkezett érte a Ferencváros. A meghívás néhány egyszerű, tömör mondatból állt. Dálnoki Jenő vezető edző ímfygen adta tudomására, hogy mire számíthat:

— Ha van kedved, igazolj hozzánk, szívesen látunk, de ígéretet ne várgtőlem. Hogy melyik csapatban védsz majd, az rajtad múlik.

Az elmondottakat nem lehetett félreérteni. Hajdú Jóska nagyon is jól tudta, hányadik lesz a rangsorban, ha elfogadja a meghívást. Tudta, hogy Géczy és Domján mögött neki kezdenek még az első csapat kispadján sem jut hely.

Harmadik kapusnak lenni, rádásul 29 évesen, legfeljebb „kegyelemkenyer”-nek ér fel. Rádásul vele együtt meg egy tehetséges fiatal kapuvédőt is szerződötletett a klub. Leigazolták a Bp. Honvédből Kollárt azzal a nem titkolt szándékkal, hogy vele hosszú távon megoldják Géczy visszavonulása után a kapusgondot.

Jóska elfogadta a meghívást. Aláírta az átigazolási lapot, s akkor eltökrte magában, hogy az utolsó nagy lehetőséget nem engedi ki a kezéből. Úgy dolgozott, olyan keményen, szorgalmasan edzett, hogy ha nem is rövid úton, de elérte célját: ő lett a Ferencváros első csapatának kapusa. És még abban az évben elérte azt is, amire korábban szintén álmában sem gondolt: bajnoki aranyérmet nyert új együttesével!

— Egyike a legszilidabb, legszorgalmasabb labdarúgóinknak, s noha nem tartozik a legfiatalabb generációhoz, mégis eleget tud tenni a magasabb követelményeknek. Mindig lehet rá számítani.

Ezért mondják a Fradiban: „A mi játékosunk Hajdú.”

A következő év már nem sikerült olyan jól az Ullői úton. Hajdú azonban ekkor is egyik erőssége volt a gárdának, noha átlépte már a harmadik X-et. Időközben még egy fiatal reménység igazolt a zöld-fehérekhez, a tatabányai Dombai. S ha már hozták, természetes volt, hogy lehetőséget is adtak számára az első csapatnál. A fiatal ember jött, s amikor leszerelt a katonaságtól, elfoglalta helyét az első csapat kapujában.

Hajdú pedig védett a tartalékgyűttesben, vagy ült a kispadon, de ugyanolyan lelkiismeretesen edzett továbbra is, mint azelőtt. Nem sértődött meg, nem duzzogott, nem nehezelt. Egyszerűen tudomásul vette a helyzetet. Az 1976—77-es bajnoki évben az utolsó hat fordulóban már nem jutott szóhoz, aztán a következő évben sem vele kezdett a Fradi. Új fiút, az ügyes, jószemű és tehetséges Zsiborást dobta Dálnoki Jenő a mély vízbe, míg a harminkettedik életében levő Hajdú, úgy tűnt, ismét messzire került az élvonal-tól.

Akaraterejének, emberi tartásának újabb próbája következett, de ezt is állta. Mintha mi sem történt volna, a kedve sem csökkent. Épp olyan ügybuzgalommal „döngölte” a kapu előterét. Izzadta vizesre a mezét, mintha az ég adta világon senki sem veszélyeztetné a heitét a legjobbak között. Pedig akkor már-már egy kicsit leirták. És mi történt? Hamarosan visszakértült az „egybe”, s dicséretes teljesítményt nyújtott egész ősszel.

Dálnoki edző így ajánlotta őt:

— Több játékosra is illik a dicséző cím, az hogy a mi játékosunk. Vépi, Megyesi, Pusztai, Mucha — mind szorgalmas, igyekvő fiú, akiknek magánélete sem hagy kívánnivalót maga után. De azt hiszem, még közülük is a sor élére kívánkozik Hajdú Jóska. Ez a példamutatóan élő és edző sportember ideális alany egy edző számára. Soha nem volt problémám vele.

Harót János, a klub ügyvezető elnöke is Hajdú József mellett tette le a voksát:

— Egyike a legszilidabb, legszorgalmasabb labdarúgóinknak, s noha nem tartozik a legfiatalabb generációhoz, mégis eleget tud tenni a magasabb követelményeknek. Mindig lehet rá számítani.

Ezért mondják a Fradiban: „A mi játékosunk Hajdú.”

Úszás... szünet nélkül

Fiatal vezetőkettség irányítja a szövetséget, a 34 éves Ruza József főtájkár tavaly december elseje óta tölti be tisztét, és Tóth Ákos, a nem sokkal idősebb kapitány mindössze egy esztendeje vezeti a legjobb hazai versenyzők felkészítését. Az úszósportban sincs holtszézon, csupán két, viszonylag eseménytelenebb hónap akad, amikor az alapozás zajlik. Az év legnagyobb eseménye az augusztusi nyugat-berlini világbajnokság lesz, s a jelenlegi erőviszonyok alapján 6—10 úszó rajtol majd a magyarok közül.

Februárban már Párizsban, Bygozchban rajthoz állnak a legjobbak, majd a magyar fedett pályás bajnokságon, az Elektroiimpex nemzetközi versenyén és Minszkben a Komzszomolszkaja Pravda viadalán lehet bizonyítani, ki milyen formában van. Berlin és Prága a következő nagyobb állomás a sorozatban, s július végén a négynapos magyar bajnokság. A szövetség vezetői szerint már a bajnokság előtt kialakul a világbajnoki csapat, a képeségek, az erőviszonyok és a várható eredmények alapján. A legújabb felmérések sze-

rint az országban nyolcvannyolc egyesületben működik úszószakosztály, összesen 5849 versenyzővel. Nem túlságosan nagy szám ez, hiszen tízszer ennyi versenyzőből sokkal jobban lehetne válogatni. A válogatottak nagy százaléka budapesti klubok tagja, a Margitszigeten gvakorol a Bp. Spartacus, az FTC, a Vasas, a Bp. Építők, az Ú. Dózsa, az MTK-VM és az OSC, míg a Komjádi-uszodában a KSI, a Bp. Honvéd és néhány újpésti, valamint orvosegyetemi sportoló. Ami a jövőre nézve reményt keltő, hogy egyre több vidéki városban működik ügyes, fiatal edző irányításával úszószakosztály. Kecskeméten, Dunaujvárosban, Tatabányán és még néhány helységben sikerült lerakni az alapokat.

A szövetség a közelmúltban a Margitszigetről a Komjádi-uszodába költözött, s az apparátus nagy lendülettel dolgozik. A hét végén például a Testnevelési Főiskolán rendezte az országos edzőkonferenciát. Január 21-én pedig vendégül látja azokat a vidéki aktívákat, akik a februári kupaversenyeken működnek közre.

Szélesedtek, erősödtek az országgyűlés nemzetközi kapcsolatai

A parlamenti választási ciklus felénél, az 1975 nyara óta végzett munkát mérlegre téve megállapítható: a magyar külpolitika szervező részének szélesedtek, erősödtek az országgyűlés nemzetközi kapcsolatai. A fejlődést példázza a magas szintű delegációk kiutazása és fogadása.

Az elmúlt két és fél évben — egyebek között — tizenegy parlamenti küldöttség járt hazánkban, s hét magyar országgyűlési delegáció folytatott tárgyalásokat Európában, Ázsiában és Észak-Amerikában. Apró Antallal az élen küldöttségeink ellátogattak Japánba, Ausztriába, Iránba, Lengyelországba és Franciaországba, megbeszéléseket folytatva az említett országok állam-, illetve kormányfőivel is. A Péter János és Inokai János vezette delegációt Kanadában, illetve Svájcban fogadták. A

megelőző időszaknál több küldöttséget fogadott a magyar országgyűlés: szovjet, thaiföldi, csehszlovák, svájci, holland, görög, mexikói, mongol, NDK-beli, bolgár és finn parlamenti küldöttség járt hazánkban, tapasztalatcsereken tanulmányozva törvényhozásunk gyakorlati munkáját.

A magas szintű küldöttségek tárgyalásai fontos eseményt jelentettek Magyarországon kétoldalú kapcsolataiban, hozzájárultak azoknak a bővítéséhez, szorosabbá tételéhez. Az országgyűlés az elmúlt 30 hónapban tanulmányútra, tapasztalatcsereire — a már említett delegációk mellett — 14 országból mintegy 180 parlamenti képviselőt fogadott, akik személyesen is megismerkedhettek az országgyűlésnek és bizottságainak tevékenységével.

Ülést tartott a Minisztertanács

A kormány megtárgyalta a tudománypolitika időszerű állami feladatait, és részletes munkaprogramot fogadott el az 1978—1980 évek közötti tennivalóira. A kormány felhívta a minisztereket és az országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a határozat végrehajtására, különösen a kutatás-fejlesztés társadalmi-gazdasági hatékonyságának növelése, a tudományos munka színvonalának emelése, a kutató-fejlesztő tevékenység tervszerűségének fokozása érdekében.

Az igazságügyminiszter előterjesztésére a Minisztertanács rendeletet hozott az állami vállalatokról szóló törvény végrehajtására.

Az építészeti és városfejlesztési, valamint az igazságügyminiszter javaslatára a kormány módosította az állampolgárok telek-, lakás- és üdül-

lőtulajdonáról szóló egyes korábbi rendelkezéseit.

A pénzügyi, az építészeti és városfejlesztési, valamint a munkaügyi miniszter előterjesztésére a kormány határozatot hozott a szervezett akcióban épült vagy vásárolt, személyi tulajdonban lévő lakások forgalmának egyes kérdéseiről. A kormány bővítette a csereindokokat, valamint a visszavásárlásra felajánlható lakások körét.

A Minisztertanács Titkársága vezetőjének előterjesztése alapján a kormány felhívta a minisztereket és az országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy — megvizsgálva az országgyűlés decemberi ülésén elhangzott képviselői észrevételek és javaslatok megvalósításának lehetőségeit — tájékoztassák arról az országgyűlés elnöket, valamint az indítványozó képviselőket.

A Minisztertanács ezután egyéb ügyeket tárgyal.

Ezer vagon zöldség a háztájiból

Békés megye az ország egyik fontos élelmiszer- és mezőgazdasági központja, ahol nemcsak a közös gazdaságok, de a kistermelés is jó ütemben fejlődik. A háztáji és kiegészítő gazdaságok a vágómarha-felvásárlás felét, a vágósertés 53 százalékát, a tej 20 százalékát, a zöldség- és gyümölcsféléknek mintegy 11 százalékát adják. Pontos dokumentumnak tekintjük tehát a Békés megyei Népi Ellenőrzési Bizottság jelentését, amely az árutermelők ösztönzésével foglalkozik. A nemrégiben lezajlott felmérés célja az volt, hogy megállapítsák, miként alakult a háztáji gazdálkodás szervezetsége, hogyan oldották meg a megyében a felvásárlást és az értékesítést. A vizsgálat 17 termelőszoövetkezetet, 8 áfészt és a Zöldért 4 kirendeltségét érintette. A népi ellenőrök 200 háztáji gazdálkodóval is beszélgettek, hogy választ kapjanak kérdéseikre.

A Békés megyei áfészek nagy gondot fordítanak a termelésre és a felvásárlásra. Tavaly például több mint ezer vagon zöldségre kötötték szerződést a kisárutermelőkkel, s ez a mennyiség kétszerese volt az 1976. évinek. Az ösztönzés hatására a megyében kilenc településen 32 palántanevelő és -hajtató fölhasznált üzemeltetnek, s kerteszkedőknék évi 8—10 millió, a kisállattenyésztőknek 20—22 millió forint termelési előleget biztosítanak. A szakcsoportok száma 1974 óta 50-nel nőtt: ma a 173 szakcsoportban több, mint 8 ezer gazdálkodó tömörül. Öröndetes az is, hogy amíg a megyei áfészek a IV. ötéves tervben a felvásárlási és élelmiszer-gazdasági beruházásokra

16 millió forintot fordítottak, addig ebben az ötéves tervben az összeg már eléri a 80 millió forintot. A nagyobb beruházások közül megemlítenedő a már beindult medgyesegyházi zöldség-előkészítő üzem, és korszerűsítésre kerül a mezőkovácsi, valamint a vésztói kisállatfeldolgozó is. A sarkadiak zöldségtároló raklárt építettek, s folyamatban van az orosházi és a békési áfész felvásárló telepeinek fejlesztése. Mezőkovácsán a keltetőüzem rekonstrukciójára 12 millió forintot fordítanak. Gondot okoz a meglévő létesítmények felújítása, karbantartása, mert a felvásárló helyek közül sok nem felel meg az egészségügyi és a munkavédelmi követelményeknek.

A népi ellenőrök pozitív tényként említik, hogy az áfészek s a termelőszoövetkezetek igyekeznek minél több segítséget adni a kistermelőknek. Az áfészek vetőmageladása az elmúlt három esztendőben csaknem kétszeresére nőtt; zavarmentes volt a fóliaellátás, s egyre gyakoribbá válnak a szaktanácsadások, az ismeretterjesztő előadások.

A Zöldért is növelte a szerződéses termelés mennyiségét. A népi ellenőrzés hiányszágként állapította meg, hogy az áfészek és a kisgazdaságok nem egyeztetik megfelelően a termelés szervezését. A vizsgálat megállapította azt is, hogy a mezőgazdasági termelőszoövetkezetek a háztáji termelés fokozásával általában törődnek, de a kisárutermelést sok helyen még nem tekintik eléggé a nagyüzemi gazdálkodás szervező részének.

Fokozódó munkaerőhiány

Több szakember foglalkozik e helyzetben a következő évtizedek hazai munkaerő-helyzetével. Az előrejelzések szerint, a foglalkoztatottak száma nem növekszik, a jelenlegi munkaerőforrások kimerülnek: fokozódó munkaerőhiánnyal kell számolni. Ma az ötmillió foglalkoztatott mellett még legalább kétszáz ezer munkára jelentkező tudnának alkalmazni a legkülönbözőbb munkakörökben. Elsősorban nehéz fizikai munkára nincsenek jelentkezők. Szakemberhiánnyal küszködik az élelmiszeripar és a kereskedelem is.

Az ötödik ötéves terv hátralevő időszakára egyes ipari vállalatok szövetkezetek csaknem százezer többlet-munkaerővel számolnak. Ugyanakkor a munkavállalási korú népesség száma a következő tíz év demográfiai hullámvölgye következtében, 80—100 ezerrel csökken. Csak 1985 után várható némi növekedés.

Az előrejelzések készítői szerint elfeledkeztünk arról a 450—500 ezer munkavállalási korú nőről, akik úgynevezett háztartásbellek, például a háztáji gazdaságokat látják el. A társadalmi munkamegosztásból másképpen is kivethetnek részüket. Érdekeltek lenne tenni őket, ugyanúgy, mint a nyugdíjasokat, akik közül jelenleg csaknem 400 ezren részfoglalkozóként, vagy a nyugdíjkorhatáron túlies állásban tovább dolgoznak. Nem jelentéktelen a rokkant-nyugdíjasok rétere sem.

A munkaerőhiány előrejelzői keresik a kiutat. Segít valmit a technikák és technológiák fejlődése és sok múlik a mainál szervezettebb és fegyelmezettebb munkavégzésen.

Ilozzá kell szokni a pályamódosításokhoz, a munkaerők szükség szerint átcsoportosításához is. Ha az ipar ötéves tervidőszakánként 30—35 százalékos termelésnövekedést ér el, s mindehhez az újabb és újabb technikák és technológiák is hozzájárulnak, egy-egy területen munkaerők szabadulnak fel. Merészebb számítások szerint 1990-ig a mezőgazdaságban dolgozókból legalább 300 ezren a nagymértékű fejlődés következtében kénytelenek más munkaterületek helyrekerülnének el.

Budapesti levéltár kezdeményezése

Európa több fővárosa válassza Budapest főváros levéltárának kezdeményezését, amelyel az Európai fővárosok építéstörténeti forrásai című nemzetközi kiadvány megírását indítványozta.

A két ősi város: Róma és Athén is jelezte, hogy megkezdte az előkészületeket építéstörténeti emlékeinek ismerettségére. Raykjavík és Lisszabon is közölte, hogy részt vesz a kiadvány megírásában. Huszonegy főváros — amelyek már tavaly, nyomban a felhívás után vállalkoztak az együttműködésre — folyamatosan küldik Budapestre a közös műveiket. Közik a fővárosok aláírású földrajzi, politikai körülményeit, a városrendezési terveket. Leírják a fővárosok történeti városmagjának keletkezését, funkciójának módosulását, s az irodalmi források helyét is. A kéziratos metsetekkel, térképekkel, illusztrációkkal egészítik ki.

A beküldött szövegeket folyamatosan fordítják magyar nyelvre, az angol, a francia, az orosz társzerkesztők pedig az idegen nyelvű kéziratosokat gondozzák. A forráskiadvány, amely szolgálhatja majd a történetkutatókat, a városrendezést, a műemlékvédelmet és a restaurálást, a tájékoztatást a városfejlesztés tendenciáiról, előreláthatóan jövőre jelenik meg.

Az 1977. évi úrkutatások eredményeit értékelő jelentést közzétette az ENSZ-nek a világról békés felhasználásával foglalkozó bizottsága. A dokumentum nagyra értékeli az úrkutatás technológiai fejlődését, a távközlési műholdak szerepét, s elismerésül szól a világról kutatása területén, a Szovjetunió és az Egyesült Államok eredményeiről.

Intézkedések a vásárlók tájékoztatására, az árak ellenőrzésére

A kereskedelmi hálózat rendszerben, zavartalanul állt a több ezer édesipari és vas-műszaki termékért érintő új árakra — köztük a Belkereskedelmi Minisztérium árszatyán.

A minisztérium az árváltozások végrehajtására körrejelzést adott ki vállalatoknak és a szövetkezeteknek, külön az édesipari termékek, és külön a vaskohászati és műszaki cikkek körébe tartozó változásokról. A részletes árjegyzéket megkapták a vállalatok és az üzletek. Rövid idő alatt nagy munkát végeztek a kereskedelem dolgozói, hiszen az új árak alkalmazásához az érintett termékekből fel kellett mérniük a készleteket.

A minisztérium rendelkezései elsősorban azoknak a termékeknek a szabályos árképzéséhez adtak támpontot, amelyeknek az árát konkrétan nem határozta meg az árhivatali közlemény. Az előírás szerint például a presszókávé árát a pörkölt kávéval arányosan lehetett emelni, ami azt jelenti, hogy kizárólag a kávényersanyag árából adódó többletet számíthatják fel a vállalatok. Ennek megfelelően a presszókávé árát, a maximált árformát tekintve, a vendéglátóipar II., III., és IV. osztályú üzleteiben egységesen 60 fillérrel emelték, így az új ár — az osztályba sorolástól függően — 4, 4,40 és 4,60 forint. Az I. osztályú és az osztályon felüli üzletek — miután szabad árrakkal dolgoznak — ettől függet-

lenül alakították ki az új árakat.

A vendéglátóiparban és a kereskedelem termelőcukraszataiban egyébként még nem mindenütt és nem minden érintett termékénél érvényesül az új ár, hiszen több százalékos készítmény árkalkulációját kell átoldozni. A minisztérium ezzel kapcsolatban felhívta a vállalatok figyelmét, hogy a cukrászkészítmények árképzési szabálya nem változott; vagyis csak a nyersanyagértékre szabad kalkulálni az üzletre érvényes haszonkulcsot. Nem változhat tehát azoknak a cukrászkészítményeknek az ára, amelyekben nem használnak fel most drágult nyersanyagokat. A számítások szerint a II—IV. osztályú vendéglátó helyeken, cukrászdákban, preszszókban átlagosan 20 fillérrel emelkedik egy-egy tortaszület, sütemény ára.

A minisztérium rendelkezése felhívta a vállalatokat az árak feltüntetésére, a vásárlók megfelelő tájékoztatására is. utasítás szerint arra a termék-re, amelynek jellege lehetővé teszi, az új árát feltüntető cédulát kell elhelyezni. A vállalati, a szövetkezeti belső ellenőrök, az Országos Kereskedelmi Főfelügyelőség és a megyei felügyelőségek, valamint a tanácsok és a minisztérium árszatyája a következő időszakban fokozottabban vizsgálja, hogy a vállalatok, az üzletek megfelelően hajtották-e végre az árváltozásokat.

Szabadidő-, bőr- és farmerruhák Debrecenből

Majdnem hárommillió ruhát, kabátot, komplét és más ruházati cikket állít elő az idén az ország legnagyobb nőruha-üzeme, a Debreceni Ruhagyár. Az üzem három gyáregysége és két telepe összesen mintegy 600 millió forintot termelési programot teljesít, s az árbevétel egyharmada szocialista. főleg szovjet exportból, másik harmada tőkés kivitelből és bérmunkából. A harmadik pedig a belföldi piacról származik. A Szovjetunióba az idén több mint egymillió női ruhát szállítanak Tökésexportjuk újdonsága a bőrkabát, amelynek termelését nemrég kezdték meg és többféle színben és fazonban gyártják.

A gyáriak régóta törik a fejüket azon, hogyan lehetne fokozni a hazai alapanyagú és a bérmunkában készülő termékek arányának növelését a nyugati piacon. Sokat várnak attól a megállapodástól, amely közös érdekeltéget körbe vonja az alapanyaggyártót, a feldolgozó ruhagyártót és a külkereskedelmet.

Az utóbbi évek legjobban sikerült anyagainak egyiké a Szegedi Kenderfonó farmer-szöveve, amely a „keresztiség-

ben” Derszi márkanevet kapta. Ebből tavaly 50 ezer ruhát és nadrágot varrtak Debrecenben. Ezt a termelést az idén van rá, hogy az üzletekben megtöbbszörözik, így remény gyárakban lesz látható a hamar népszerűvé vált magyar farmer. Ugyancsak a hazai piac élágérének szánják a nemrég gyártani kezelt, gyűrtenített kötétt-hurkolt alapanyagú, sportos szabású szabadidő-ruhát, amelyet kirándulásra, autózetéshez és más hasonló alkalomra lehet használni.

A debreceni székelyű üzem az ötéves terv végére a korábbiak másfélszeresére növeli a termelést. Sokban segített az úgynevezett 3M szervezési rend elterjesztése, amely lényegesebb gépi beruházás nélkül 16—17 százalékkal növelte a termelési hatékonyságot és a jövőben némi anyagellátási és egyéb gondok megszüntetésével 25 százaléknál többletet várnak tőle. Beruházás is lesz: a tervidőszakban 100 millió forintot költ magára a gyár. Ezt zömmel műszaki fejlesztésre szánják. Nyíradonyban építkeznek is: az év végére itt hozza tető alá hatodik üzemét a majdnem négyezer főt foglalkoztató vállalat.

Változások a tsz-ek támogatásában

Ez év január 1-től változásokra került sor a kedvezőtlen adottságú tsz-ek állami támogatásában. Az intézkedések több mint 300 tsz-t és 60—70 szakcszövetkezetet érintenek. Ezek a gazdaságok tartoznak ugyanis a 14 aranykoszorúnál kisebb értékű földdel rendelkező üzemek körébe. A gazdaságilag elmaradt, alacsony eszközértékű üzemek sorában — ezt a kategóriát 1976-tól tartják nyilván — további 73 tsz tartozik; ezekre a közös gazdaságokra a valamivel nagyobb termelési eredmények jellemzőek, de teljesítményük általában még mindig jelentősen elmarad az országos átlagtól, ezért szintén megkülönböztetett támogatásra szorulnak.

Az állami támogatás új formája szerint 1978. január 1-től a tsz-ek nem csupán az egy

főre jutó bruttó jövedelem alapján kaphatnak állami támogatást, hanem figyelembe vehető az egy hektárra jutó nettó állóeszköz-érték is. Eddig ugyanis előfordult, hogy egy-egy gyenge eszközállományú üzem nagyobb jövedelmért ért el például a kézimunka-igényes növények termesztésével vagy kézzel készített üzemisével — és emiatt kiesett a támogatók köréből.

Az elmúlt évi elemzések kiderült, hogy egész sor kedvezőtlen adottságú tsz hátrányban van az árkiegészítés elbírálásánál. (Ez egy másik támogatási forma, amelyet az értékesített termékek után számolnak el a gazdaság javára.) Most a domb- és a hegyvidéki tsz-ek támogatására kisebb mértékben emelték az árkiegészítést.

„Vigyázat, a bébi együtt iszik az anyával”, figyelmezteti az NSZK-beli terhes anyákat dr. Hans-Peter Legal. A szakorvos szerint a Contergan-kalasztrófiát is árnyékba borítja az a tény, hogy az NSZK-ban évente csaknem háromezer olyan gyermek születik, aki világrajötté pillanatában már károsodott az anyai alkohollizmusa miatt.

HÍREK

Kamcsatkát szubtrópusi növényekkel borította 40—60 millió évvel ezelőtt, állapították meg őskori növények levéllenyomataiból és egyéb maradványaiából, kamcsatkai paleontológusok. Az őskori fauna és flóra napvilágra került maradványai alapján sikerült rekonstruálni az őskori Kamcsatká földrajzi és éghajlati viszonyait. Azt is kiderítették, hogy a vulkánok abban az időben még békésen szunnyadtak.

Sikeres szennyvíztisztítási kísérletsorozat fejeződött be Pécsen a Vízum és a Vízügy Tudományos Kutató Központ szakembereinek négyéves munkája eredményeként. A szennyvizet a mechanikai és biológiai tisztítás után még egy utószűrővel kezelik, s így ipari célra ismét fel lehet használni. A berendezés és technológia napi négyezer köbméter tisztított viz előállítására alkalmas.

Kiselejtezték autóbussz, mint hétféle ház, és a legújabb divat Hollandiában. Az autóbusszokat belülről szépen berendezik. A kormány viszont nincs tekintettel az új divathóbortra, s szigorúan megtiltotta busz-vikendházak felállítását a határmenti övezetben, az országutak és fő vasútvonalak közelében.

A világ legnagyobb épülete jelenleg a Torontóban felépült új televíziós torony; föld feletti magassága 548 méter. A moszkvai televíziós torony 524 méter magas, a chicagói John—Hancock felhőkarcoló 485 méter, egy másik chicagói felhőkarcoló, a Sears pedig 433 méter magas.

Nyári színháza lesz ezennél Pécsnek, határozott ülésén a városi tanács vb. előadásait ez év július 14-e és 30-a közt tartják meg első ízben. A pécsi nyári színház, a táncművészet otthona lesz. Programjának gerincét a Pécsi Balett repertoárja fogja adni. Állandó színpada nem lesz, hanem — alkalmazkodva az előadandó darab hangulatához, a föllépő együttes létszámához — a város színpadterület terei közül választanak megfelelő, alkalmas színpadnak. Úgy tervezik, hogy az idei nyáron kilenc premiert és harmincnyelc előadást tartanak a székesegyházban, a tettyei romok közt és a középkori várfalánál.

Negyvennégy millió rubel értékű szerződést írtak alá a Budapesti Élelmiszeripari Gépgyár és Szerelő Vállalat és a Komplex Külkereskedelmi Vállalat, illetve szovjet partnere, a Technopromimport vezetői a moszkvai magyar kereskedelmi kirendeltségen. A szerződés értelmében az ELGÉP 1979—1980 folyamán 20 olyan sajtógyárat szállít a Szovjetunióba, amelyek mindegyike műszakonként 50 tonna tejből, 5 tonna sajtót készít.

Nyolcszázmillió analfabéta

Nyolcszázmillió analfabéta él jelenleg a Földön, és számuk egyre növekszik — állapítja meg John Fobes, az Unesco helyettes főigazgatója. Az írástudatlanság elleni harc 12. nemzetközi napjának megnyitása alkalmából. Az ENSZ nemzetközi oktatási szervezetének adatai szerint a világon minden harmadik felnőtt közül egy, sem írni-olvasni, sem számolni nem tud. Még ennél is riasztóbb azonban, hogy világszerte mind több fiatal marad ki az általános iskolából — főként a fejlődő országokban.

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztő bizottság
1054 Budapest
V., Steindl utca 8.
Kiadja
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
78—235. Szikra Lapnyomda
Budapest